

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 100—
na pol leta 55—
na četrt leta 30—
na en mesec 10—
Zelo izjemno cenoletno K 140—
Sobotna izdaja:
za celo leto K 20—
za izjemno 25—

SLOVENE

»SLOVENE« izdaja
Fotografije politične (20 mm
strela in 3 mm vlna-od-
prave)
na enkrat . . . po K 2—
na dva krat . . . po K 3—
na trikrat . . . po K 4—
Pri naročilu nad 10 objav
popust.
Najmanjši oglaš 500 mm K 5—
Izjema vsak dan izjemno po-
sredek in dan po prazniku,
ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Recepti se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 338.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne kran.
Ljubljanske št. 630 na naročnike in št. 349 na oglaš.
avstr. in češke 24.797, apr. 25.511, bern.-bero. 7593.

Monopoliziranje so- kolskiva.

Kulturnobojni elementi se pri nas pripravljajo po spretno zamišljenem načrtu. Odkrito si se ne upajo nastopiti nikjer, ker dobro vedo, da bi jih na ljudstvo ostro in odločno zavrnilo. S tem večjo prihuljeno vnebo pa delajo v svojih zatišjih in se vežbajo na zviti način, kako bi dobili zrelo jabolko v roke. Njih klasje zori posebno ugodno tja, ko jih podpira demokratsko-socialistična vlada v Belemgradu, ki tudi sama ni niti za spoznanje boljše in skuša samo, kako bi se mogla bolj napeljati vodo na svoj mlin. Posebno Slo-
rencem »naklonjen« minister prosvete Marinkovič kaj rad kaže svoje kulturnobojno razpoloženje.

Ljubljanski dopisni urad nas je 28. januarja 1920 zopet osrečil iz Belega grada navidežno s prav nedolžno vet-
tjo — saj jo večina časopisja ni sma-
rala vredno, da je priobči — ki sama
na sebi pač ne daje najmanjšega povi-
ta k odklonilnemu stališču. Poroča
namreč: »Minister prosvete je odredil,
fa se »četništvo« (skavti) spoji s sokol-
stvom. Zato se ne morejo osnovati za-
rební oddelki četništva ne v šoli ne
med prebivalstvom. Pouk telovadbe se
bo v vseh šolah vršil po sokolskem si-
stemu, metodi, estetiki, disciplini in re-
tu. Estetika se bo negovala v nižjih
razredih. Učitelji telovadbe imajo dolž-
nost, da podpirajo delo v sokolskem
duhu in morajo imeti širokovno izob-
razbo za sokolski pravec dela.« No, ta-
ko kratko poročilo, kdo bi se pač raz-
burjal. Prav res, saj »demokratija« so
mojstri v potvarjanju in zavijanju res-
nice. Pri krestih je pa stvar takšna:

Govoriti o tem, da je Sokol docela
svobodomiseln in protiverski, je po to-
likih in tolikih dokazanih slučajih prav
odveč. Ne posplošujemo pa te trditve
začasno še za vso Jugoslavijo. Srbski
Sokol n. pr. o kakšnih protiverskih in
kulturno bojnih težnjah prav malo ali
docela ničesar ne ve. Srbski državniki
v naši državi za to tudi ne morejo na
prvi mah razumeti, zakaj se borimo
Slovenci proti sokolstvu in njegovim
nameram. Izprevidijo pa stvar takoj,
ko jim je pojasnjena. Slično je bilo do
nedavnega časa tudi na Hrvaškem.
Ako pa gledamo nekoliko naprej in so-
lino sokolstvo po razvoju, ki se je do-
godil pri Čehih, Slovencih in kakor je
na potu drugod, bo krenil v s. jugo-

slovanski Sokol, združen v So-
kolskem savezu SHS, ki prednjačijo v
njem Slovenci, v doglednem času v do-
cela svobodomiseln, protiverski in kul-
turnobojni tabor. Na Hrvaškem se to
že dogaja in tudi Sokol v Srbiji, kakor
je bil doslej večinoma samo narodna
organizacija, se ne bo mogel temu
ustavljati. Pripoznamo pa, da je ljud-
stvo o sokolskih namerah malo pouče-
no, ker drugače jim ne bi nasledilo ni-
kjer. Ko pa sokolstvo samo ni moglo
doseči svojih namer, je smatralo da-
našnji čas prav ugodnim, da pokliče
vlado na pomoč.

Sokolstvo si zamišlja takole svoj
načrt, kakor je bil sprejet na sokol-
skem saboru v Novem Sadu od 26. do
30. junija 1919.

1. Vsa telesna vzgoja mladine naj
se vodi v sokolskem duhu. Sokolski te-
lovadni in vzgojni sistem naj se z za-
konom odredi kakor temelj telesne vz-
goje v šolah in vzgojevališčih vseh pa-
nog.

2. Z zakonom naj se uredi za iz-
venšolsko in odraslo mladino obligat-
na telovadba in sicer to za moške do
24. leta oziroma do nastopa vojaške
službe, za ženske pa do 20. leta, oziro-
ma, dokler se ne poroče.

Moški s 17. letom naj bi se pričeli
poučevati v vojaški izobrazbi.

3. Vso telovadno vzgojo prevzame
Sokol; država in občine pa prevzamejo
vse stroške, gradijo telovadnice itd.
Občine poročajo pristojni oblasti redno
o tem, kako se izvršujejo ti ukrepi.

4. Telovadba naj se prilagodi voja-
škim potrebam. Sokolska in vojaška
komanda se izednačite. V vso vojsko
se prenese sokolski vzgojni duh.

5. Vojaki-Sokoli imajo pravo na
skrajšanje vojaške službe in hitreje
napredovanje v podčastniške čine. Vo-
ditelji sokolstva pa napredujejo po na-
pravljenem izpitu za rezervne čast-
nike.

To je nekaj najglavnejših točk so-
kolskega programa, kakor se hoče si-
loma izvesti v naši državi. V ostalem so
govori o naravno-moralni vzgoji
mladine in vera se obsodi kakor ne-
kaj nepotrebnega in za vsakega posam-
nika zasebna zadeva, ki ne gre, da
bi se upotrebljala pri vzgoji.

Jasno je torej, da se nam era-
va sokolstvo poddržaviti in mi-
litarizirati. Uvesti hočejo celo prisilno
telovadbo. Če te bi spoznal zdravnik
spodobnim, nihče ne bo mogel mladeni-
ča ali mladenke oprostiti od te prisil-

nosti. Le da smo preveč uverjeni, da se
to nikdar ne bo zgodilo v tem smislu,
kakor računa sokolstvo, ki hoče s tem
zlezti v državi pod različni kulturnimi
in vzgojnimi pretvezami na vrh v dobi,
ko pihajo njemu tako ugodni vetrovi.

Kaj pomeni stavek »pouk telovad-
be se bo v vseh šolah vršil po sokol-
skem sistemu, metodi, estetiki, disci-
plini in redu.« vemo predobro. To se
pravi z navadnimi besedami: Versko-
hravna vzgoja se mora umakniti pro-
tiverskemu svobodomiselnemu sokol-
skemu evangeliju. Kulturnega boja ho-
čejo, kakor je njihov starosta dr. Pavel
Pestotnik pri nas sam javno priznal na
III. rednem občnem zboru župe Ljub-
ljana I. dne 11. II. 1912 ko je rekel:

»Brez zmogovitega kulturnega boja ni-
kari ne pričakujemo trajne zmage so-
kolskim idejam.« Isti dr. Pavel Pestot-
nik je pisal v »Sokolskem vestniku«
marca 1913 str. 23, da starosta Sokola
»ne more biti nazadujak, ne more biti
priladnik klerikalizma. Krščansko sve-
tovno naziranje je v ostrem nasprotju
s tendencami sokolstva. Že sam Tyrš
je učil, da naj sokolstvo deluje v svo-
bodomiselnem smislu« in ki pravi, da
»svetovno naziranje Sokola je utemelje-
no na izkustvih empiričnih znanosti,
svobodnega mišljenja in prepriča-
nja.« T ljudje si hočejo priboriti dr-
žavni telovadni - vzgojni monopol

tudi nad krščansko mladino in jo zastru-
piti s svojimi frimasonskimi nauki.
Mladina proč od vere, ne poslušaj je,
nič ji ne daj, ne veruj ji, ogibaj se je!
— to je njihov geslo, ki bi ga radi uvelja-
vili za vsako ceno. Ker se pa čutijo sa-
mi slabe in brez trdne opore, hočejo
priti potem vlade do besede. Zato je
treba dobiti zastopnike pri vseh važ-
nejših oddelkih ministerstev, telovadni
učitelji v šolah morajo biti iz sokol-
skih vrst, druge telovadni - kulturne
organizacije v državi se ne podpirajo,
se prezirajo in ko bi bil povsem ugoden
in sigurn trenutek za to, tudi s silo za-
tro... Četništvo v Srbiji hočejo upora-
biti za sokolski naraščaj; zato se ne
morejo ustanovljati zasebni oddelki
četništva ne v šoli ne med prebival-
stvom... Brezprimerno nasilje, sramo-
ta za kulturno državo! Vse, kar ne tro-
bi v en rog, je treba uničiti, svoboda
združevanja se ne dopušča. To je toli
slavljeno sokolsko bratstvo, svobodo-
ljubje, enakost in demokratstvo!

Vsako nasilje rodi odpor. Dozdaj
smo molčali in smo menili: premislili
si bodo. Ko pa vidimo, da gredo z vso

silo po načrtu na delo, ne bodo našli
tudi nas nepripravljenih. Nikdar ne
bomo pripustili, da bi se svoboda orga-
nizacije na prav nedemokratski in na-
zadnjaški način omejevala in se mla-
dina z zlorabo državne oblasti silila v
strankarsko organizacijo.

Pozivljamo vse naše somišljenike
širok države, da protestirajo na vseh
shodih in drugod proti samovoljnemu
monopoliziranju sokolskega telovadni-
vzgojnega sistema!

Našemu narodu!

Predstavniki Italije, Francoske in An-
gleške so poslali naši vladi ultimatum, da
sprejme njihov najnovejši predlog za re-
šitev jadranskega vprašanja, ker bi sicer
Italija izvedla londonski pakt. V gorenjem
predlogu so predstavniki ravno omenje-
nih držav zahtevali za Italijo poleg kra-
jev onstran Wilsonove črte še cesto do
Reke do Labina v Istri s kraji ob tej cesti
(Volosko, Opatija, Lovrana itd.). Senožče
ter otoke Lošinj, Pelagruž in Vis. Nadalje
so zahtevali, da postaneta Reka in Zader
samostojni državi, da dobi Italija Valono
in mandat za upravo Albanije, da se de-
militarizirajo vsi otoki v jadranskem
morju, ter da se da avtonomija — alban-
skim okrožjem, ki pridejo pod jugoslovansko
upravo.

Naša vlada naj bi bila izbirala med
tem predlogom in med londonskim paktom.
Izbira je bila nemogoča, kajti naša
vlada pravzaprav niti ne ve, kaj vsebuje
londonski pakt. Ko so ga entente države
sklepale, velesile niso prav nič vprašale
za mnenje svojo zaveznico Srbijo. Pozneje
tudi niso nikdar obvestile niti Srbijo niti
državo o njegovi vsebini.

Naša vlada je zato odklonila stavljeni
ji ultimatum in zahtevala jasnih predlo-
gov, in to od mirovne konference, a ne
samo od strani držav, ki so podpisale lon-
donski pakt.

Italija, Francoska in Angleška bodo
lahko odgovorile naši vladi na prijateljski
ali pa na sovražni način.

Mogle ji bodo poslati zahtevano po-
jasnila, in potem bode treba o ultimatumu
novovo razpravljati.

Mogle bodo enostavno odgovor naše
vlade smatrati kot odklonitev stavljenega
ultimatumu in pooblastiti Italijo, da izve-
de londonski pakt.

Ker pa imajo Zedinjene države Se-
verne Amerike tudi še nekaj govoriti na
mirovni konferenci, je tudi mogoče, da
bodo Italija, Francoska in Angleška sku-
šale najti novo formulo, ki bi bila taka,

LISTEK.

Milan Skrbinšek:

O metodi režije in igral- čeve vzgoje.

Objavil sem bil na tem mestu članek
o »Moderni režiji«, kjer sem izrekel sta-
vek, ki je utegnil vzbuditi v onem, ki ni
prebral vsega članka pazno, napačno
mnenje o metodi režiranja. Omenil sem,
kako sem opozoril lansko sezono v Trstu
v nekem pogovoru posebno na enega iz-
med igralcev, češ, »kako dobro je raz-
umel moje občutenje njegove vloge,
celotnega sloga, v katerem se je imela
drama igrati in prav posebno še razpolo-
ženje neke ocene, in kako je zato tudi
ustvaril svojo vlogo, čisto sledeč mo-
jemu, to je režiserjevemu ume-
vanju«.

Prvotno ni bila v tem stavku nobena
beseda podčrtana. Stori sem to šele zdaj,
da pokažem na oni del stavka, ki bi ute-
gnil zakriviti napačno umevanje tega, kar
sem hotel reči. Če sem izbral ravno ta
čisto izjemni slučaj (čisto brezpogojno pod-
reditelj igralca režiserju, brez pridržkov in
kompromisov), da pokažem na režiserjevo
delo, sem storil to zategadelj, ker obrača
najvplivnejše pozornost bralca oziroma
gledalca na takozvano notranjo re-
žijo.

Nikakor se pa ne sme sklepati iz
tega, da bi moral morda vsak igralec igrati
svojo vlogo docela tako, kakor bi jo
igral režiser sam. To bi bila tista velika,
da usodepolna zmot, ki jo hočem prepre-
čiti! Uprizoritev, ki bi nastala na ta način,
bi bila brez življenjske sile, kajti vse na-
stopajoče osebe, ki ne bile več osebe, ki
bi mogle preprečiti in vzbuditi v iluziji
vtis resničnega življenja, temveč bi bile
samo figure v najslabšem pomenu besede,
bile bi samo posnetki režiserjevih ustva-
ritev. Ne samo to, da bi si bile vse nekako
sorodne po izražanju čustvovanja, po mi-
miki in ožjem in širšem pomenu, v izrazu
obrazu in celotne svoje pojave, bile bi pri
vsem svojem mogoče natančnem posne-
manju le blede slike, kajti kar ne nastane
samoniklo, je brezkrvno, in je torej brez
prave sile; z eno besedo, ni vstvaritev,
temveč samo — kopija.

Na našem odru smo že od nekdaj vi-
deli žal vse premnogo takšnih kopij. Kriv-
da leži seveda vedno na režiserju, to se
pravi na njegovi metodi režiranja. Se-
veda, če bi imeli igralci, ki so izšli iz tak-
šne dramatizacije šole, kjer je bila metoda
vzgoje prava, bi se to ne moglo zgoditi,
ker bi igralce videl takoj nevarnost, ki
mu preti in bi se ji na ta ali oni način iz-
ognil. — Treba je izpregovoriti ravno ob
tej priliki zopet enkrat tudi o metodi vzgo-
je igralkega naraščaja, ker samo tako bo
vsakomur docela razumljivo tudi to, kar
govorim tu o metodi režiranja.

Lansko leto, ko sta se osnavljali ljub-
ljansko in tržaško gledališče, sem na tem
mestu izpregovoril v daljšem članku o ve-
liki potrebi dobrega igralkega naraščaja
in o vstvaritvi jugoslovanske dramatizacije
šole. Ta članek je objavil v prevodu tudi
»Obzor«. Ne vem, če sem takrat zadostno
pokazal na nevarnost nepravne metode
vzgoje. Poudarjam v zgoje. V tem leži
akcent metode. Ne poduk, temveč nego-
vanje — v zgoja! Biti igralec, temu se
ne moreš priučiti, mogoče te je le vzgojiti
— če si nadarjen. Ni to tako samoobsebi
razumljivo, kakor bi marsikdo mislil. Kot
gojenec dunajske dramatizacije šole sem
imel priliko študirati in kritično motriti
različne metode poduka. Jaz sam sem
imel srečo. Naš učitelj, dvorni igralec Sey-
delmann, zdaj profesor na dunajskem kon-
servatoriju, je bil moderen učitelj s pravo
metodo. Ali v drugih šolah, ki sem jih tu in
tam posečil, da primerjam, sem srečeval
učitelje, ki niso bili pedagogi, temveč sa-
mo dobro plačani nastavljenici, ki so ali iz
nevednosti ali komoditete le podučje-
vali, namesto da bi bili vzgajalci, in
posiljali so tako v svet same več ali manj
dobre kopiste njih samih in povečevali
tako — igralski proletarijat.

Seveda se mora tudi gojenec drama-
tizacije šole marsikomu priučiti, ali to nima
z bistvom igralke umetnosti nič skupne-
ga. To je predvsem tehnika govora. Ne
samo jasna in fonetično pravilna izgovar-
java je eden izmed glavnih tehničnih pred-

pogojev. Pravim jasna in dobro slišna iz-
govorjava, ker z jasnostjo samo še za oder
ni vse storjeno. Na odru nastopajoči ne
govore samo za soigralce, ki jih bodo raz-
umeli tudi, če govorijo kakor izven odra,
temveč morajo biti razumljivi in torej pred-
vse slisni tudi za občinstvo. In tu stopi k
fonetični pravilnosti in jasnosti še ona
slisnost, ki je rezultat čisto svoje teh-
nike. Vsemu temu, kar je s tehniko govora
v zvezi, pravilnemu dihanju in drugemu,
potem načinu kretanja, različnim družab-
nim in ceremonijalnim formam, sedanjem
in historičnim, vsemu temu se je seveda
mogoče priučiti in to vsakomur, tudi li-
dem brez igralke nadarjenosti. To je, re-
kel bi, vnanja igra, ki še ne dela igral-
ca. (Mimika se ne sme prištevati k vnanji
igri, ker je neločljiva z notranjo igro, z
doživljanjem!) Tu je sploh težko določiti
mejo. Ali vsem tem vnanjostim, ki še niso
preblizu te meje, se je mogoče priučiti in
je končno čisto nebitnega pomena, po
kakšni metodi. Glavno je, da se doseže
potrebno.

Vzgoja igralca v notranji igri
pa je za vestnega vzgojitelja nekaj nad-
vse kočljivega in polna težke odgovorno-
sti. Predvsem mora pripraviti prava tla že
s povdankom tega, da se je treba otre-
sti energično vseh takozvanih vzorov,
da torej gojenec tudi učitelj sam ne
sme biti vzor, kar se tiče načina vna-
njega izražanja notranje igre. Učencu je
treba vcepiti veliko spoštovanje do člo-

da bi ji lahko tudi Amerika pritrdila. V tem slučaju bi zopet prišla v ospredje takozvana Wilsonova črta. Vendar bi skušale iztisniti za Italijo še kako »malenkost« več.

Naj pa se zgodi, kar hoče, mi ne smemo odnehati od naših pravičnih zahtev. Nobena gorenjih rešitev ni taka, da bi se mi mogli z njo zadovoljiti.

Takozvana Wilsonova črta prepušča Italiji nad 400.000 naših zavednih rojakov. Zadnji predlog Italije, Francoske in Angleške daje Italiji poleg tega še najlepše kraje na vsej vzhodni obali in najvažnejše naše otoke, ter izločuje iz našega narodnega telesa Reko in Zader.

Londonski pakt, ako se izvede, pa bi nam vzel okoli 1 milijon naših sonarodnjakov ob jadranskem morju ter bi omogočil Italijanom, da bi nas neprestano šikanirali. Pustil pa bi nam Reko.

Mi ne moremo pristati na nobeno teh rešitev, in to iz razloga, ker stojimo nemajno na stališču, da je vzdržanje miru med nami in Italijani mogoče edino le v slučaju, ako se brez vsakega pridržka prizna našemu narodu ob Jadranskem morju pravica, da sam odloči, h kateri državi hoče pripasti.

Od te zahteve ne odstopimo ni za las. Zato pozivljamo v tem kritičnem trenutku ves jugoslovanski narod, da pusti ob strani vse druge manj važne zadeve, ter da s složnim in močnim nastopom pokaže vsemu svetu, da ga ni volja ukloiniti se nobeni sili, pa naj pride ista od koderkoli.

Naša stvar je pravična in zato mora prejeti ali slej zmagati!

Ljubljanska akademska omladina.

Fran Šuklje:

Naš železniški program.

III.

Tranzitna proga, ki nam je »in votis«, začne naj se v Murski Soboti, kamor se naj steče železnica iz Bratislave (Požun, nemški Pressburg). Iz tega izhodišča izvešči jo je skozi bogato Prekmurje do Ljutomer in odtod na Središče. Pri tej postaji smo že na krilu južne železnice, držimo se Pragerskega preko Kanize v Budimpešto. Od Središča do Ptuj poslužujemo se Južne železnice kot važne proge, z druge strani smo zvezani tudi s Čakovcem in Varaždom. Jasno kot beli dan je, da se moramo nemudoma lotiti prevažne te zgradbe. V to nas silijo politični nagibi, kajti absolutno potrebno je, da komaj pridobljeno prekmursko pokrajino prometno zvežemo s slovensko materjo-zemljo, od katere je dosihmal namenoma tako bila ločena, da do danes niti enega mosta nimamo, kateri bi čez Muro spajal obe obrežji. Silijo nas pa tudi oziri na ljudsko prehrano. Prekmurje je priznano zelo plodovita pokrajina, Ogrji so jo nazivali z »malim Banatom«. Presežek njegove produkcije na živilih, na žitu, mesu itd., po železnici spravljen v slovenska mesta in industrijske kraje zadostoval bi, da premagamo hudo stisko v narodni prehrani. Torej na noge in brez odlašanja pričeti s pripravami za zgradbo železnice iz Murske Sobotice do Središča, katera pa bodi — to naglašam — zgrajena že kot prvi oddelek nove velike tranzitne proge, držeče od Donave do Reke.

Iz Središča do Ptuj se poslužujemo Južne železnice, s katero je v to svrhu skleniti peazno pogodbo. Iz Ptuj pa z novo progo na Rogatec, v dolino Sotle

in po njej v Brežice. Tam čez Savo do Novega mesta — Kandije! Nikjer nobenih večjih zaprek, posebno težavnih objektov, izvzemši savski most pri Brežicah, poleg tega železniška proga že študirana, načrti večinoma že izdelani. Le pregledati jih bo treba ter popraviti v toliko, kolikor to zahteva značaj glavne proge. V Kandiji smo že na belokranjski črti, kateri sledimo do postaje Semič in odtod do Črnomlja. Žal, da od Semiča navzdol nam kaže temeljito spakodrana belokranjska proga na rampi pri Rodnah prehudi strmec, celo do 25% ter je vsled te nedostopnosti neporabna in nemogoča za glavno tranzitno progo. Kadar se tedaj izvrši ona tranzitna črta, katero imam v mislih, bo tedaj nad dosedanjjo železniško progo trebalo bržkone iskati ugodnejši razvoj, tako da bi sedanja črta služila vlakom v Karlovac, dočim bi gorenja, namenjena velikemu tranzitnemu prometu z Reko in morjem, nekako pod Črnomljem prišla v raven ter odtod krenila do mostišča pri Vinici. S te znamenite postaje pa dalje ob Kolpi do njenega izvira pri Osilnici. Tako se dvignemo polagoma do kote 315 m.

A kako dalje? Pred nami se dviguje strma visoka planota primorskega Krasa, razvodje leži okroglo 800 m nad morjem, vrhovi Rišnjaka in drugih višav, dvigajočih se iz visoke kraške ravani segajo do 1500 m in skoraj neposredno pod njo in strmim njenim pobočjem razprostira se gladina jadranskega morja! Ako bi hoteli izpeljati tranzitno železnico s kaloričnim obratom, s parno lokomotivo moramo takoj pri izviru Kolpe pričeti z velikanskim predorom, kateri bi segal do Grobniškega polja, kjer bi zagledali beli dan recimo pri koti 281 m. Istina, da bi od tega izhodišča dokaj ugodno mogli razvijati železniško črto po dolini Rečine ter potem z ovinkom, s katerim bi podvojili sedanjo železnico Karlovac — Ogulja — Reka preko Martinčin do končne postaje na Reki. Ni dvojbe, tehnično je izpeljiva ta proga, ali predor meri 26 km, bil bi tedaj za dobrih pet kilometrov daljši od znamenitega predora simplonskega, kateri veže Švico z gornjo Italijo.

Drugačna je morda podoba, kakor hitro nadomestimo parni obrat namravane tranzitne železnice z električnim. Nisem strokovnjak — tehnik, toda čim dalje bolj se mi uriva prepričanje, da bomo v lepši naši Jugoslaviji morali prav resno baviti se z mislijo, da sčasoma nadomestimo na železničnem omrežju vsaj po Slovenskem in sorodnem Hrvaškem parno pogonsko silo z električno. Zgolj v Sloveniji — tako je na prezanimivem shodu slovenskih elektrotehnikov meseca septembra 1919 predaval domač veščak — imamo v naših vodah 1½ milijon konjskih sil! Kaj pomenja dejstvo, da zamoremo pridobiti in gospodarsko izrabiti 1½ milijon konj, katerim ni treba pokladati ovsa, kateri so neprestano skozi 24 ur na dan na razpolago! Imamo skoro neizčrpni vir električne energije v Dravi, velike sile se dajo izrabiti Savi in njenim dotokom, zlasti Kolpa na zgornjem svojem toku se bi dala izborna izkoriščati v take namene — ne bi tedaj bilo povsem utemeljeno, ako štedimo s premočjem ter v prvi vrsti pri železnica uvedemo električni tok kot gonilno silo?

V tem slučaju pa je olajšana tudi zgradba naše tranzitne proge Murska Sobotica — Reka. Nismo namreč več vezani na 10% strmec, lahko dosežemo tudi do 20% in električni tok bi premagal tako napetost tam, kjer parna lokomotiva

že težko soplje ter šestokrat več ne zmore. Toda take velike izpremembe se ne sipljejo iz rokava. Zgradba dotičnih električnih central, napeljevanje električnega toka po takih razdaljah, dobava ogromnega števila električnih strojev, s tem velikanske stroške, k vsemu pa še priračunati zelo izdatne potrebščine, ki jih povzročuje v posameznih tvornicah promena električnega obrata z dosedanjim kaloričnim. Z eno besedo, uvedba elektrike kot gonilne sile po naših železnica bi prč izdatno skrajšala dolgost velikega predora proti Reki, dvomim pa, da bo v istem razmerju zmanjšala tudi gradbene stroške naše tranzitne železnice.

In dotična potreščina je tako kolosalna, da se dozdeva misel, po teh krajih izpeljati veliko tranzitno progo, na prvi pogled uprav predrzna, da, naravnost fantastična. Vprašajte le inženjerje-veščake, koliko stane pri današnjih cenah zgradba 1 km železnice! Njih proračuni pač silno diferirajo po svoji višini, vsekako pa bi pri sedanjih cenah cela tranzitna železnica od Murske Sobotice do Reke stala najmanj 1½ milijardo kron, mogoče pa še mnogo več, celo do 2½ milijard, ako so pravo pogodili najhujši pesimisti. In povsem pripravljen sem na srdite ugovore, češ: »Ali si pri zdravi pameti, da se ukvarjaš s takimi gorostasnimi projekti? Kako hočeš skup spraviti pokritje za tako nečuvno potreščino in kaj sanjariš o tem, da bi bilo mogoče, naši po vojnih vihrar izčrpani, osiromašeni državi naprtiti tako neznosna bremena?«

Drage volje priznavam, da so enaki ugovori »prima facie« videti povsem utemeljeni. I jaz sem uverjen, da jugoslovanska država v današnjem svojem položaju kot taka nikakor ne zmora zgradbenih stroškov za veliko železnico. Skrajno zadovoljna bo morala biti, ako se jej posreči, da zopet v normalni stan spravi že obstoječe železnice po svojem ozemlju, zlasti pa da popravi, kar je po srbskem kraljestvu in v Makedoniji porušenega od živinskih brutalnih sovražnikov.

Navzlic vsemu temu pa rečem: »Baš ker nimamo drugega izhoda, poskušati moramo s to tranzitno progo prodrati do morja, kamor moramo, ako hočemo sploh živeti kot prosta kulturna država!« Vprašanja se glase tako, ali se nam posreči že sedaj oživitviti celi načrt ali pa da se moramo sprijazniti z mislijo, da začnemo v okviru velikega projekta ga uresničevati stopnjeno, v posameznih stopnjah, korak za korakom!

Ob demarkacijski črti Rateče-Planica.

31. jan. 1920.

Naš kraj zadobiva od leta 1915., ko se je začela avstrijsko-italijanska vojska, vedno večji pomen. Tega leta in vsa naslednja leta je dobajalo k nam mnogokrajno vojaštvo, pripravljalo se tukaj nekaj tednov na boj in odkorakalo čez Vrščič ali čez Predel v soško dolino nad sovražnika. Ljudstvo je imelo takrat priliko spoznati najvišje avstrijske možgane, ki so hodili ogledovat vojne roje na zadnji postojanki pred strelskimi jarki.

In ko se je proti koncu oktobra 1918 razbita avstrijska armada valila s konji in vozovi z beneških planjav proti Trbižu, vračalo se je vse slovensko in hrvaško vojaštvo skozi gorenjsko dolino in pozdravljalo novorojeno Jugoslavijo. Kmalu potem (19. novembra 1918) so pa zasedli polovico naše občine Italijani, ki so še danes tam, kakor da bi jim nasproti stala mogočna

vojska. Izkopani jarki in žične ovire za branjujejo prehod od naše strani na ono stran. Cesta je zatvorjena z močno ograjo in zastražena z italijanskim vojaštvom, vrh tega stojijo ob straneh španski jezdeci, ki zavzemajo, ako se obrnejo narobe, isto, lego kakor poprej. Reči moramo, da še je Italija temeljito zavarovala ob tukajšnji demarkacijski črti, skoro tako, kakor da bi ne mislila iti nikoli več proč. Samoumevno je, da težko gledamo zasedbo slovenske zemlje in da se vprašujemo od dne do dne: Kdaj odide sovražnik tja, kjer je doma? V odgovor slišimo: Kadar bo rešeno jadransko vprašanje.

Da, to vprašanje je podobno hidri, ki jej sprti rastejo posekane glave. Koliko načinov se je že predlagalo za rešitev, toda do sedaj brezuspešno. Danes se čita, da bo Reka naša, jutri, da ne bo naša. Danes: Reško vprašanje pred odločitvijo. Jutri: Reško vprašanje zopet odločeno. Zakaj to omahovanje? Zato ker nima Italija nobene resne volje, prepustiti nam Reke, Jugoslavija se jej pa na noben način ne more odpovedati, ker jo absolutno potrebuje. In uprav tako, ker se ravna po Reki vsa demarkacijska črta od Snežnika do Mangarta, so Lahi še danes tam, kjer so bili v začetku zasedbe.

Naši ljudje so prestali v tem času že dosti hudega. Občina Rateče je namreč vsled italijanske naselitve pretrgana čez polovico. Vsa vas z župnijsko cerkvijo je v Jugoslaviji, zapadni del občine z njivami, travniki in peterimi hišami je v oblasti Italijanov. Kmetje so v poletju z veliko težavo in z izgubo časa obdelovali polje. Z delom so smeli začeti šele ob devetih dopoldne, popoldne pa so morali prav zgodaj iti domu. Večkrat jim pa še sploh niso pustili delati. Prav tako se je ovirala tudi živina na paši. Semintja ni prišla vsa nazaj in si lahko mislimo, kje da je ostala. Prošnje, naj se da ljudem in živini večjo prostost, so bile brezuspešne pri laških komisijah. Posestniki imajo pa še drugo škodo. Lesene ograje ob njivah in travnikih so odstranjene, kozolci kažejo velike praznote, hlevi po gorskih senožetih so brez streh — vse na račun italijanskih osrečevalcev. Že avstrijski vojaki so kmetom veliko škode naredili, in mesto da bi jo popravili, se škoda še nadaljuje.

Hvaležni smo srbskim vojakom, ki so nam v marsikaterem oziru v pomoč. Da ni bila naša občina vsa zasedena po Italijanih, zabranili so uprav Srbi, ki ne pustijo Lahov niti za ped zemlje naprej. Bilo je lansko poletje, ko je priporakala kompanija laških vojakov s štirimi strojnimi puškami v Rateče, da bi se vasi polastili. Ta točka jim je vedno dišala, ker bi dobili tukaj dobro stanovanje in tudi še kaj živeža. Toda pri vходу v vas jih je sprejela srbska posadka, broječa celih šest mož. Poveljnik posadke je zarisal s puškinim kopitom črto čez cesto in zagrozil Lahom, da se takoj prične jurišanje, ako se ne vrnejo. Lahi so kmalu uvideli, da se Srbi ne šali in so odšli kakor na ukaz v svoje prejšnje postojanke. Tudi gledé tihotapstva so Srbi jako oprezní, da bi naša država ne trpela kakšne škode. Dostavljamo samo to, da so posamezniki tupatam pozabili, da smo vsi enakopravni.

Občina Rateče-Planica je izgubila v svetovni vojski 1914—1918 petnajst vojakov-domačinov. V spomin smo jim vzdali kamenito ploščo v vnanjem cerkvenem zidu poleg ceste. Na onem kraju pa, kjer imajo Italijani zasedeno našo zemljo, bomo postavili po njih odhodu zidano znamenje. Spominjalo bo potomce, kako daleč je segala tujčeva roka po naši domovini.

veške osebnosti sploh in do lastne z oziranjem na igralsko umetnost še prav posebej. To nima z napulhom in domišljavostjo nič skupnega, temveč je le živa zavest tega, da je vsak človek v primeri z drugimi čisto nova stvar. Umetnik je samolasten gospodar svoje osebnosti le v tem smislu, da ji da čim bolj živega izraza v svojih umetninah, nikakor pa nima v očigled umetnosti pravice, skruniti jo, ali pa jo skruniti na drugih. Vsak gojenec je bodoči svečenik v templju Talije, in njegovega praga ne bi smel prestopiti, če je lažnik. Lažnik pa je, če ne ustvarja, temveč le posnema.

Posnemanje! S to besedo se osvetli hipoma in jasno napačna pot vzgoje igralčeve. Učitelj torej naj prežene vsako misel na »vzore«. Ker misel na vzore je po vsem tem le slabost in greh. A tudi ne sme siliti k posnemanju njega samega. Vzgojitelj sme nazorno kazati gojencu le te h niko izmarjanja, ne pa načina. Kakor hitro gre za stvarjanje, ga sme v gojencu le buditi. Saj je v notranjosti nadarjenega gojenca že od nekdaj vse bogastvo, s katerim bo svoj čas obisipaval oder. Zakopano je v njem kakor skrit zaklad, h kateremu mu pokaže vzgojitelj z lučjo teorije le pot, da ga dvigne.

Zdaj, ko gre za notranjo igro, je gojenec na odru, a učitelj pod odrom. Učitelj ne sme nazorno obličiti niti enega čustva, niti ene besede, niti ritma in dinamike naj-

krajšega stavka ne, napraviti ne sme niti koraka na oder in po odru, on sme le z besedo opisati vse to. Silno težko mu bo včasih izvesti iz gojenca oni živi izraz naj si bo v glasu ali v nemi igri, ki ga hoče izobličiti samo potom gojenčeve osebnosti, nravi in fizične konstitucije. Toda poizkušal bo več potov. Blizal se mu bo najprej s čisto suho teorijo, z analizo čustva, potem asocijacija misli in duševnih razpoloženj, ali sam onega momenta ne sme izigrati. Navajal bi tako k posnemanju in se ne le izogibal samoniklemu stvarjanju učenca, temveč mu čut za to tudi za dolgi čas ali za zmiraj zamoril.

Treba je vse tu rečeno le prenesti od učitelja na režiserja in od gojenca na igralca, pa dobimo analogna pravila za metodo režije. (Ali naj ne zaide radi tega nihče v zmoto, da je režiser učitelj in igralec učenec.) — Režiserji z analogno napačno metodo niso tako redki, da, teh je bilo zmiraj celo več nego onih pravih. Tudi pri nas. Takšni režiserji se seveda zdi tudi nekaj čisto naravnega, da ne doživljajo dram, ki jih imajo režirati, sami v sebi, temveč si pogledajo uprizoritve istih drugih. Kakor so prepričani samo o sebi, da so svojemu ensemblu vzor, tako se podvržejo tudi sami svojem vzoru, priznanim režiserjem, ali režiserjem, ki so slučajno člani kakšnega »imenitnejšega« gledališča. Takšni režiserji tudi nimajo ni-

kakšne samonikle ustvarjajoče sile v sebi in se izogibljejo režiranja dramatičnih del, ki jih ne »poznajo«. In vendar bi bilo najidealnejše imeti same takšne režiserje, ki ne poznajo nikakršnih dramatičnih del v gornjem smislu, češ, videli so jih že na odru, torej dobro »vedo«, kako in kaj je treba. Vprizoritve takšnih režiserjev, ki »spravljajo na oder« le stvari, ki jih »poznajo«, so vedno blede, slabokrvne, brez duše. In te kopije so tako natančno izdelane, da režiser zagreši na goetovih mestih dvojno napako, prvič, da zahteva od igralca čisto isto čustvo, kretnjo ali mimiko, kakor jo je imel oni igralec v vzor-vprizoritvi na tistih mestih, drugič pa, da se postavi celo na oder in čisto nazorno za sluh in vid sam pokaže igralcu, kako naj izveže besedo, se kreta ali zverži obraz. Dvojna kopija torej. Seveda zato efekt tem bledejši.

Gotovo je, da takšni režiserji naletijo tu in tam tudi na čisto opravičen odpor, (umetniška disciplina zahtobi svoj smisel le tam, kjer se res goji umetnost!), kajti zgodbi se jim lahko, da šteje njih enemble tudi nekaj članov, ki imajo tako močno umetniško osebnost, da se jim to kopiranje upira.

Ali pri naših gledališčih stoje na mestih, ki sta jim igralci in režiserji podrejena zelo mnogokrat ljudje, ki ravno tako ne vedo, kaj je pravo, in tako se je na primer zgodilo, da je stopil oni višji k čla-

nu, ki se mu je upiralo biti kopija kopije, in ki je hotel uveljaviti ono, kar on čuti, četudi v okviru režije, in mu zagrozil s sledečimi besedami: »Prvi pogoj, ki ga morate izpolniti, če hočete igrati na našem odru je, da se brez pogoja (1) uklopite (2) režiserjevim naredbam. Po vaji lahko debatirate z njim kolikor hočete, a med vajo se mu morate pokoriti v vsem!«

Torej na eni strani zapoved in na drugi brezpogojna izvršitev. Komanda in subordinacija! Igralec je prostak, režiser četovodja in ravnatelj gospod ščotnik. — In vendar je potrebno kompromisno delo, če hočemo ustvariti na odru umetniško sliko pravega življenja in postaviti pred nas ljudi iz mesa in krvi, ne pa marionete, ki se gibljejo po potegljajih gospoda režiserja.

V glavnih potezah torej pravila za metodo režije:

1. Režiser ne sme kopirati nikdar drugih vprizoritve dram, kojih nderka uprizoritve mu je poverjena, temveč mora doživeti dotično delo sam v sebi čisto znova.

2. Režiser ne sme pritiskati v jam z že čisto dovršeno režijo. Biti si mora pač svest, kaj hoče in vedeti za sredstva, s katerimi bo poskušal doseči to, kar hoče, ali zavedati se mora, da je vsak igralec zase osebnost, ki doživlja po svoje in da je treba torej svoje doživljanje

Veljković nadaljuje ...

LDU Belgrad, 2. februarja. Ministrstvo za finance javlja preko presburoja ministrstva za zunanje posle službeno: Pravilnik o povlačenju kronske novčanice. 1. Na vsem ozemlju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev se povlečejo iz prometa kolkovane kronske novčanice avstro-ogrške banke in zamenjajo za kronske dinarske novčanice Narodne banke kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, pri katerih bo na obeh straneh označen znesek v dinarjih in štirikratni znesek v kronah. Zamenjava se bo vršila na ta način, da se odrejena količina kronske novčanice avstro-ogrške banke zamenja za isto količino kronske dinarske novčanice Narodne banke kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, odnosno za štirikrat manjšo količino dinarske novčanice. 2. V zameno za kronske dinarske novčanice Narodne banke kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev se bodo sprejemale kronske novčanice Avstro-ogrške banke, ki so v redu kolkovane v zmislu pravilnika za postopanje povoda kolkovanja od 7. novembra 1919. V zameno se bodo sprejemale tudi one novčanice, ki imajo kolke in preko katerih ni udarjen žig zavoda, ki je vršil kolkovanje. Med zamenjavanjem ne bodo gledali na žig, ki je bil na novčanici udarjen pred kolkovanjem. 3. Ker je kolek bistven pogoj za važnost novčanice, pomeni izguba kolka isto, kakor izguba same novčanice. Zato se ne bodo zamenjavale novčanice, ki nimajo kolka, ako se ne da z novčanice razločiti, da je kolek pozneje odpadel. Ako je na novčanici nalepljen kolek manjše vrednosti, se smatra novčanica za nekolkovano; ako pa nosi novčanica kolek večje vrednosti, bo sprejeta v zameno. 5. Novčanice, ki so na eni strani bele, ne bodo zamenjavane, najsij bi bile kolkovane. 5. Poškodovane kolkovane novčanice, ki jim manjka največ ena četrtina, se sprejemajo v zameno v polnem obsegu, samo ako kolek ni poškodovan, a novčanice, na katerih manjka več kot ena četrtina, ali kjer manjka del prilepljenega kolka, se ne bodo zamenjavale za kronske dinarske novčanice. 7. Zamenjava kronske novčanice traja 30 dni. Po preteku tega roka se novčanice Avstro-ogrške banke ne bodo nikomur več zamenjavale za kronske dinarske novčanice. 8. Oblasti, ki bodo vršile zamenjavo, bodo pozvale občanstvo, da radi olajšanja manipulacije o priliki zamenjanja po možnosti prinaša v zamenjavo okrogle zneske kronske novčanice. Kot ostanke poedincev se morejo po potrebi dajati tudi kronske novčanice Avstro-ogrške banke po deset, dve in eno krono, ki se bodo pozneje tudi vzele iz prometa. 9. Oblasti, ki bodo vršile zamenjavo, morajo na zahtevo poedincev sprejemati od njih tudi novčanice po deset, dve in eno krono in jih zamenjati za kronske dinarske novčanice, ako bi jim zamenjava teh drobnih kronske novčanice ne delala večjih težav pri obračunu. 10. Ker Narodna banka kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev še ni organizirala svojih podružnic v vseh krajih kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, da bi preko njih mogla kronske novčanice Avstro-ogrške banke zamenjavati s svojimi kronske dinarske novčanice in ker so državni organi povodom kolkovanja kron si pridobili izkušnje, ki bi jim mogle pri tem poslu koristiti, zato se bo po želji Narodne banke vršilo povlačenje kronske novčanice Avstro-ogrške banke iz prometa in spravljane novih kronske dinarske novčanice v promet preko državnih organov za račun banke. 11. Zamenjavo kronske novčanice za kronske dinarske novčanice bodo v Srbiji in Črni gori vršile okrožne in sremske finančne uprave. V Belgradu bodo mogli zamenjavati tudi denarni zavodi, ki jih bo določilo ministrstvo za finance. Pozneje bodo odrejeni organi, ki bodo vršili zamenjavo po ostalih ozemljih kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. 12. Oblast, ki vrši zamenjavo, je dolžna,

celote in posameznih figur spraviti v sklad z doživljanjem igralcev.

3. Režiser naj govori samo z besedami, da izvabi iz igralca ono, kar hoče, ne pa z lastnim iglarskim izvajanjem dotičnih mest, ki bi jih rad imel oblikovane v svojem smislu, a seveda v načinu igralčeve individualnosti.

4. Iz tega pravila, kakor tudi z ozirom na to, da mora vso sceno vedno pregledati s telesnim in duševnim očesom, sledi, da je njegovo mesto vedno le izven scene.

5. Režiser bodi svojim igralcem vedno le tovariš, ki je le slučajno postavljen na to mesto, (da mora biti zmogel, ki samoobsebi razumljivo), ne pa despot, ki hoče uveljaviti le svojo čisto neupravičeno oblast.

Ali za to je treba seveda predvsem, da igralec in režiser vesta, kakšna je njuna naloga.

Sarajevo, 30. januarja 1920.

prepričati se, ali je novčanica kolkovana s kolkom, ki je bil predpisan za kolkovanje kronske novčanice v naši kraljevini, a ne s kakim drugim kolkom, s poštnimi ali različnimi drugimi podobnimi znamenji, kakor tudi o tem, da kolek ni ponarejen. Zato bo dobil vsak zavod pred zamenjavo nekaj kolkov, ki jih bo izročil službenim organom, da prouče, kako kolki izgledajo, da bodo mogli pozneje poznati eventualno ponarejene kolke. 13. Od oseb, ki so bolne ali ki so na kak drug način ovirane prnesti tozadevni oblasti, ki bo vršila zamenjavo novčanice, svoj denar v zamenjavo, je dolžno občinsko sodišče (v Srbiji) sprejemati proti reverzu kronske novčanice, da jih za račun teh oseb na pristojnem mestu zamenja in jim potem vrne kronske dinarske novčanice. Ako bo treba, bo zastopnik občinske oblasti hodil po stanovanjih in sprejemal, oziroma vračal novčanice. 14. Zavodi, ki vrše zamenjavo, so odgovorni in morajo polagati državni račun za sprejete kronske dinarske novčanice, kar morejo izpričati edino z odgovarjajočim zneskom povlečenih kronske novčanice. 15. Sprejete kronske novčanice se bodo zavile v svežnje, in sicer tako, da pride sto komadov ene vrste novčanice v en zavoj in da se na vsak zavoj vidno podpiše oni, ki je novčanice preštel. Deset takih zavojev se bo zvezalo in zapečatilo. 16. Vsak zavod, ki vrši zamenjavo, mora poslati vsak dan brozovno poročilo generalnemu inšpektoratu ministrstva za finance o znesku tega dne zamenjanih novčanice. 17. Okrožne in sremske finančne uprave morajo skrbeti, da uradništvo in pomožno osebje, ki novčanice zamenjuje, izvršuje svoj posel točno sedem ur na dan in da kaže napram občinstvu potrebno naklonjenost. Podpis: Minister za finance dr. Voja Veljković, I. števil. 1545, Beograd, dne 30. januarja 1920.

Država SHS.

Naša delegacija pri Millerandu.

»Petit Parisien« z dne 30. januarja poroča: Gospoda Pašić in Trumbić sta posetila v četrtki zvečer g. Milleranda. Zavezniki vlade bodo še enkrat razpravljali o jadranskem vprašanju. Gotovo je toliko, da obstoji v Parizu čvrsto upanje in želja, da se to nevarno vprašanje čimprej reši.

Pogajanja med vlado in opozicijo.

LDU Belgrad, 2. februarja. Pogajanja med vlado in opozicijskim blokom se nadaljujejo. Danes so na dnevnem redu kombinacije, da vstopijo v vlado Narodni klub in skupina dr. Korošca brez radikalcev. (Ta kombinacija je brez podlage. Op. ured.)

Ukrajina.

Ukrajinci v Odesi.

Ukrajinski časopisni urad poroča: Zavzeli smo mesto in luko Odeso, potem ko je bil zlomljen odpor Denjikinovih čet. Ukrajinske regularne čete so v zvezi z ukrajinskimi ustaši kersonske gubernije začele napad na mesto v smeri mesta Rozdžela in so po štirnem težkem boju zasedle Odeso. Večji del posadke je bil ujet, ostanek je zbežal na rumunsko ozemlje in je bil tam razorožen. Vhod ukrajinskih čet v Odeso je prebivalstvo pozdravilo z velikanskim navdušenjem.

Nemška Avstrija.

Oddaja premoženja.

Dr. Bauer je predlagal v pododseku za oddajo premoženja, da naj se oddaja premoženja izvede v dveh polletnih rokih; akcijske družbe naj to izvedejo v obliki gratis akcij državi. Posestva naj se hipotekarno na korist države obremenijo. Daljši rok naj se dovoli obrtnikom. Krščanski socialci naglašajo, da gre socialni demokraciji pri tem predlogu za to, da zagotovijo svoji stranki vodstvo pri volitvah, dast jim je znano, da je rekel Scheidemann v nemškem državnem zboru: »Delavstvo zablavlja, ker se je socializiranje izjalovilo. Toda naj li predstavljamo otročje igre v časih, ko je vredna nemška marka samo groš in se rogajo, da v Nemški Avstriji nima nihče korajže, da bi bridko resnico povedal.«

Proti povratku Habsburžanov.

LDU Pariz, 2. febr. (DunKU. Agence Havas.) Konferenca veleposlanikov izjavlja, da glavne zaveznike sile formalno dementirajo, da bi bile pripravljene priznati ali pospeševati povratek Habsburžanov na Madžarsko, ter izjavljajo, da bi to nasprotovalo načelom mirovne pogodbe, kar zavezniki ne bi priznali in tudi ne trpeli.

Stavka zdravnikov v dunajski kliniki.

LDU Dunaj, 3. februarja. (DunKU) Kakor poročajo listi, so klinični asistenti in pomožni zdravniki na večeršnjem zborovanju sprejeli sklep, v katerem se požurja, da so klinični asistenti in pomožni

zdravniki po prizadevanju svojih zastopnikov in gospodarske organizacije zdravnikov prejeli od vlade ustne obljube in principieline privolitve, ki jih pa nikakor ne zadovoljujejo; navzlic temu pa so z ozirom na dalekosežne posledice zdravniške stavke sklenili po večurnem posvetovanju, odgoditi stavko do 1. marca in dati vladi priložnost, da razširi svoje obljube in jih uresniči.

Nemčija.

Izročitev Viljema in drugih vojnih krivcev.

LDU Berlin, 3. februarja. (DunKU.) »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča iz Curiha: Zavezniki poslaniški svet se je na večeršnji seji bavil z odgovorom, ki naj se poda Nizozemski glede izročitve bivšega nemškega cesarja. Ta nota se bo zročila že prihodnje dni. Nadalje je zavezniki svet določil besedilo poročila nemški vladi, glede na nameravane odredbe pri izročitvi vojnih krivcev.

Beda v Nemčiji.

LDU Berlin, 3. febr. (DunKU.) Z 9. t. m. se krušni odmerek zniža od 2360 na 1900 gramov na dan.

Anglija.

»Times« proti Wilsonu.

LDU Amsterdam, 2. febr. (DunKU.) »Telegraf« javlja iz Londona, da »Times« nikakor niso poročale iz Washingtona, da je Amerika sklenila pristopiti k zvezi narodov, marveč, da je to popolnoma izključeno, ker se je konferenca obeh strank izjalovila. Mogoče pa je gibanje v prid posebnemu miru v Nemčiji. Predsednik Wilson se mora podvreči ali ratifikaciji mirovne pogodbe s pridržki, ali pa odgoditvi pristopa k zvezi narodov do časa po volitvi predsednika.

Nazadovanje angleške valute.

LDU Berlin, 3. februarja. (DunKU.) »Lokalanzeiger« objavlja amsterdamsko poročilo iz Londona, po katerem je predsednik trgovinske zbornice sir Geddes izvajal v govoru o nazadovanju angleške valute, da je sreča za Veliko Britanijo, ker vzdržuje svojo industrijo v obratu in ker se valuta spričo množice se izmenjave blaga zopet boljša. Radosno zre v bodočnost, celo z ozirom na trgovinski promet z Ameriko. Evropi je treba pomagati, Velika Britanija namerava sedaj pomagati tudi svojemu največjemu sovražniku na noge.

Irski škojše za samoodločbo Irske.

Z ozirom na žalostno stanje Irske objavljajo irski škojše proglas, v katerem izražajo svoje obžalovanje nad nevarnim stanjem, v katerem se nahaja dežela radi neopravičenih napadov in omejevanja narodne svobode. Najboljše in opravičeno sredstvo, da se uvedejo prijateljski odnosi med Anglijo in Irsko je, da se Irski dovoli, da si sama izvoli državno obliko, ki jo smatra za najboljšo in najprikladnejšo. Škojše pozivajo irski narod, naj zbere vse sile, da se izogne krvopreliču in da bo konec zločinških atentatov.

Angleška vohunska služba.

LDU Rim, 3. febr. (DunKU.) Brezlično. »Gazzetta del Popolo« poroča iz Londona, da je pričel list »Morningpost« objavljati poročila o delovanju britanske vohunske službe med vojno. Po tem je britanska vlada takoj po umoru nadvojvode Fr. Ferdinanda začela protivohunstvo in zasledila mnogo važnega. Za cenzuro pismen je bilo samo v Londonu nastavljenih okoli 4000 ljudi, večjih vseh mogočih jezikov. V prvih dneh vojne so odkrili celo omrežje nemškega vohunstva. Nato so potom protišpionaže pošiljali v Nemčijo le one vesti, ki jih je admiraliteta zato izbrala.

Amerika.

Wilson ostane v Washingtonu.

LDU Washington, 3. febr. (DunKU. Brezlično.) Iz »Bele hiše« se dementira vest, da bo odpotoval predsednik Wilson v Severno Karolino, da se odpočije.

Češka.

Sprejem čehoslovških strelcev iz Sibirije v Pragi.

LDU Praga, 2. februarja. (ČTU) Danes dopoldne je dospel v Prago prvi čehoslovški sibirski strelski polk »Mistra Jana Husa«. Na kolodvoru so ga pričakovali kot zastopnik predsednika Masaryka, ki še ni popolnoma okreval, minister za zunanje posle dr. Beneš, ministrski predsednik Tusar, ministri Habermann, Houdek, Sonntag in Klofač, šef čehoslovškega generalnega štaba, general Pelle, generalni inšpektor čehoslovške vojske dr. Machar ter predstojniki civilnih oblasti. Po pričetnem pozdravu na kolodvoru je polk.

ki ga je spremljala nepregledna množica, korakal med nepopisnim navdušenjem prebivalstva na Stare namesty k spomeniku Jana Husa, kjer se je vršila prava pozdravna slavnost.

Vsem organizacijam V. L. S!

Vse organizacije VLS pozivljamo, da v najkrajšem času izvolijo v smislu novega poslovnika zaupnike in jih nemudoma naznanijo tajništvu stranke.

Tajništvo VLS.

Politične novice.

+ Zastopljanje zadrug. Za nakupovanje žita za pasivne kraje hočejo, kakor čitamo v srbskih listih, dobiti banke, čeprav bi bile za to poklicane edino le zadruge, ne pa kapitalistična podjetja, kakor so banke, Ekonomski itd. Trgovinski minister je prijatelj liberalnih samostojnežev dr. Kramer, za to bodo samostojneži morali prevzeti odgovornost tudi za taka dejanja svojih prijateljev.

+ Samostojneži se liberalizirajo. Skrajša so se tudi na Štajerskem držali liberalni in nemški velmože pri gibanju samostojnežev ob strani. Sedaj ko se samostojneži dovolj poznajo po svoji kapi, zapuščajo stari liberalni in nemški kričari svoje dosedanje organizacije ter se uvrščajo med samostojneže. Gliha skup striha. Vinar ostane vinar, ali ti pade na kroko ali na število.

+ Žerjavova polomija. V vse se vlika dr. Žerjav, a ničesar ne izvrši popolno in brez napak, ker je previhtrav in pomanjkljivo izobražen za delokrog, ki si ga stavlja. Dr. Žerjav si je ustanovil meseca decembra v Ljubljani tudi devizno centralo. Toda pozabil je pri tem na svojo centralistično manijo ter ni vprašal finančnega ministra, ali je finančni minister centralo zaprl. Ena polomija za Žerjava in ena zmešnjava za trgovce več!

+ Lažniki v »Domovini«. »Domovina« bo kmalu dobila priimek huiškaška lažnivka. Dan za dnem prinaša laži, s katerimi hoče prikriti korupcijo osrednje in deželne vlade. V ponedeljek si je postavila krono s poročilom o »Kmetijski družbi«, s katerim poizkuša zagovarjati herostratsko Žerjavovo delovanje. Za »Domovino« je sicer čisto navadna, pa zato nič manj grda laž, da »Kmetijska družba« ni hotela priznati sklepa Narodne vlade, s katerim se je razširil delokrog kranjske »Kmetijske družbe« na vso Slovenijo, in da bi se branila tega koraka s trditvijo, da bi Stajerci in Korošci na ta način postali deležni premoženja, ki so ga nabrali Kranjci. Dejstvo je, da je »Kmetijska družba« hotela tozadevno pravila spremeniti na zadnjem občnem zboru, da so pa samostojneži tudi to točko obstruirali in s tem nastopili proti Stajercem in Korošcem. Legalnega postopanja pa se je »Kmetijska družba«, za kar že preludira Žerjavovo Žerjav v svoji maniji razpuščanja res dobil pravno podlago za razpust »Kmetijske družbe«, za kar že preludira Žerjavovo Ribnikarjevo glasilu, češ, da naj vlada odstavi dosednji odbor in imenuje komisarija. Občni zbor »Kmetijske družbe« je bil popolnoma pravičen in bi danes bila »Kmetijska družba« tudi formalno vseslovenska, ako bi tega ne bili onemogočili samostojneži, zavezniki dr. Žerjava.

+ Razpust občinskega odbora. Iz Trate nad Škofjo Loko se poroča: Zvedeli smo, da namerava deželna vlada v Ljubljani, oziroma Kranjski paša dr. Žerjav razpustiti občinski odbor na Trati pri Poljanah in imenovati gerenta ter večino gerentskih prisednikov iz sredine liberalne stranke. Konstatiramo, da ne more vlada niti županu in ne občinskemu odboru očitati kakoga pregreška. Tudi je smešno par tednov pred volitvijo razpuščati občinski odbor, kateri je tekom več let izpolnjeval pošteno svoje dolžnosti. Zato protestiramo proti temu nasilju, ter opravičeno izjavljamo in mislimo, da smemo to označiti z besedo: revolucija od zgoraj. Pretežna večina volivnih upravičencev na Trati stoji v taboru V. L. S., katera ima po vseh pravnih običajih tudi v slučaju neopravičenega razpusta občinskega odbora pravico zahtevati, da se gerent in večina prisednikov vzame iz njene pretežne večine. Sicer nam je znano, da gre pri teh spletkah le zato, da bi liberalna manjšina potom liberalnega gerenta vodila volitve in zamogla tako delati v korist svoje stranke. Ali ni tako g. predsednik Žerjav? Naši volivci stvar tako razumejo in bodo temu razmerju dali primeren odgovor. Ali živimo v svobodni državi, da si dovoljuje vlada take stvari?

+ Kriza v deželni vladi. Iz trgovsko-obrtniških krogov smo prejeli te-le vrstice: Kriza v naši pokrajinski vladi še vedno ni rešena. Pogajanja se vrše le med socialdemokratsko in mladinsko stranko demokratov. Čudno je, da prideta v poštev le ti dve stranki in da hoče biti reprezentant telega naroda in

vseh slojev in stanov ta mala manjšina. Vsakdo, ki naših razmer ne pozna, se mora čuditi, kako je mogoče, da prireda v poštev le gori omenjeni dve strančici. Davkoplačevalci so pri vladi danes ničla. Z njimi se lahko postopa, kakor z ovco, ki jo strižejo in ki niti blekniti ne sme. Produktivni stanovi nimajo nobene besede. V početku nove vlade so postavili odvetnika dr. Trillerja kot poverjenika industrije, trgovine in obrti, kateri je imel vsaj moralno dolžnost brigati se za dobrobit teh stanov; a kasneje jim je bila še ta malenkost odvzeta in so izročili te v državi in deželi najvažnejše stanove uradniku, ki naj bo tolmač in zagovornik trgovskih interesov. Da je ta mož le eksekutivni organ gotovih mogočestev, je jasno, posebno iz udarcev zadnjega časa, kateri so udarjali po industriji, trgovini in obrti. Odredbe kazni, ki so zadale neopravljeno in nepošteno veliko število pripadnikov omenjenih stanov, ne da bi imeli prizadeti svojega zagovornika v strokovno naobrazenega poverjenika, daje misliti, če že vendar ni prišel čas, da se tudi ti stanovi dvignejo in povdarijo, da so tudi oni tu in ne samo socialdemokrati in demokrati mladini in da, če plačujejo najmanj dve tretjini vsega davka, morajo vendar pri uporabi tega denarja imeti svoje besedo. Torej na noge razne stanovske zveze in gremilji! Zahtevajte odločno, da tudi nam kot nepolitični stranki dajo glavno, če že ne prvo besedo v vladi in da nismo nikakor več voljni, če smo tudi posedujoči stan, prenašati brez ugovora krivice, ki nam jih zadaja vlada, in da hočemo imeti kot zastopnika v vladi strokovno naobrazenega moža, ki naj bi branil naše pravice in varoval vlado pred tako ponesrečenimi naredbami.

— **Samostojni polom na Polici.** Dne 1. februarja je sklicala Jugoslovanska Kmetijska zveza javen shod na Polici pri Grosuplju. Udeležba ljudstva je bila taka, da so bili prostori premajhni in je ostal precejšen del ljudstva na prostem. Krivična in pogubonosa rešitev valutnega vprašanja, nov protiljudski občinski volilni red, nasilno početje dr. Žerjave po Sloveniji so bile točke dnevnega reda. Z velikanskim odobravanjem in s klici doli z Žerjavom in z vlado so bile sprejete naslednje resolucije: 1. Kmetije in kmetice, zbrani na shodu Jugoslovanske Kmetijske zveze na Polici dne 1. februarja 1920 odklanjamo in zavračamo z vso odločnostjo zločinski načrt valutne reforme, ki ga je postavila liberalno-socialistična vlada v Beogradu. Ta valutna reforma pomeni rop treh četrtin ljudskega denarnega premoženja in je najbolj brezvestno in pogubonosno dosedanje dejanje te vlade. Zahtevamo odločno in brez ovinkov, da se nova kronsko-dinarska novčanica v razmerju 4 : 1 sploh ne izda, pač pa skliče nemudoma parlament, ki bo moral izdati novo novčanico v razmerju 1 : 1. Vsako drugo rešitev odklanjamo. — 2. Ugovarjamo in se upiramo krivičnemu in protiljudskemu občinskemu volilnemu redu, ki daje volivno pravico mestnim gospodičinam, jo pa na brezvesten in sramoten način odreja kmetiskim ženam. Zahtevamo enako volivno pravico za vse državljanke brez razlike izobrazbe in brez razlike sloja. Predloženi volilni red pomeni sramotenje in preziranje našega kmetijskega ljudstva, ki je stebel in skoro edina opora države. — 3. Protestiramo z vso energijo proti divjanju dr. Žerjave v Ljubljani, ki v svoji blazni nasilnosti razpušča po vrsti občinske odbore, odstavlja protipostavno občinske tajnike in sega tako s predrzno roko v pravice ljudske samouprave. — 4. Izražamo svoje nezaupanje in svoj prezir centralni vladi v Beogradu in posebej dr. Gregorju Žerjavu v Ljubljani ter jih pozivljamo, da brez odloga in obotavljanja odstopijo. — Samostojna kmetijska stranka je poslala na ta shod posebnega agitatorja (nekega Remškarja), kateri je povzel besedo, a ni mogel spregovoriti več kot treh stavkov, ker mu ljudstvo ni dovolilo, da bi govoril proti ženski volilni pravici in branil današnje absolutistično vlado v Ljubljani in Beogradu. Nepopisen vihar, ki je nastal med poslušalci, je samostojnemu zaprl sapo, da jo je odkuril iz dvorane. S klici Živio dr. Korošec! Živio J. K. Z. se je množica, broječa 700 kmetov, kmetice in fantov, navdušeno razšla.

— **Iz Sodražice** se nam poroča: Tudi Sodražica je dne 29. jan. protestirala proti zadnjim vestem, katere prihajajo iz Pariza. Shodu je predsedoval gerent Stupica, govorila sta učitelj Faganelli in nadučitelj Vrbič. K besedi se je oglasil tudi župnik Traven ter predlagal resolucijo, v katerih smo protestirali proti italijanskemu pohlepu, katerega podpirata Anglija in Francija, ter smo pozivljali beograjsko vlado, da naj nemudoma skliče parlament, v katerem naj vse politične stranke združeno povzdignejo glas, da so v jadranskem vprašanju edine ter zahtevajo, da vsi Jugoslovani pripademo Jugoslaviji, odločno pa odklanjajo londonski pakt, kakor tudi Wil-

sonovo črto. Wilson naj ostane pri svoji samoodločbi narodov.

— **Hitro pozabilje...** Oni dan smo čitali v »Slovenecu«, da je list »Učiteljski Tovariš« zopet enkrat zajezdil svobodnimiselnega konjiča. Češki starši, ki se potezajo za molitev v šoli, mu niso všeč. Težko mu je, ker se do danes ni odstranjeno ono, kar daje šoli »konfesiionalen žig«. Videti je, da bi se rad iznebil vseh verskih vaj, ki brezvernega človeka bodejo in dražijo, kakor purana rdeča barva. Mladine, ki so jih spustili k uredništvu, bodo starejši kolovodci morali poučiti, da je »Zaveza« — ni še tako dolgo — sprejela v svoje programno delovanje krščanski svetovni nazor. Izjavo, s katero so »Zavezniki« proglasili svoj prenovljeni program, so nekateri med njimi baje celo izkoriščali za svoje namene, da so vabili člane »Slomškove zveze« v svojo sredo, češ, saj zdaj ni več razločka med obema učiteljskima organizacijama. Ali je »Učit. Tovarš« na vse to pozabil? Ali je to tista značajnost, ki o nji tolikokrat piše? Ali je še upravičen, da komu očita brez značajnost? ... Krščansko učiteljstvo zdaj ve, koliko je dati na ono »krščanstvo«, ki bi se z njim včasih tudi člani iz »Zaveze« radi ponesli. O značajnosti!

— **Bunjevci.** Subotiški »Neven« priobčuje dva članka: »Bunjevci in edinstvo«, ter »Avtonomija in edinstvo«, katere je cenzura malone popolnoma pobelila. V prvem članku naglašja pisec, da so Bunjevci — doma iz Bosne, Hercegovine in Dalmacije — po poreklu in narečju blizu Srbom, po veri pa Hrvatom. Oni so pristaši narodnega edinstva in se zato nočejo opredeliti ne kot Srbi, ne kot Hrvati, dokler se srbsko in hrvaško pleme popolnoma ne zblizata. Nikdar ne bodo šli z enim proti drugemu. — V politični upravi žele Bunjevci, da ohranijo — s potrebnimi izpremembami — svojo sedanjo avtonomijo. V cerkvenem oziru se žele otestiti skupnosti z Madjari in Nemci in dobiti gotovo cerkveno samoupravo, predvsem pa lastno semenišče za vzgojo narodno čuteče duhovščine. »Bunjevsko ljudstvo«, zaključuje članek, »ima vsled posebnih okoliščin svoje posebne interese in potrebna je zasebna politična stranka, ki bo vse te interese in potrebe ljudstva razumela in se v korist narodnega in državnega edinstva zanje borila.«

— **Naša vojska in jadransko vprašanje.** Milan Marjanovič piše pod tem naslovom v svoji »Domovini« med drugim: »Vemo in priznamo, da je vojska v obče jako groba in surova organizacija in da se v njej nikjer ne postopa delikatno. Priznamo tudi, da je bilo od strani vojske neprimerno. Toda vse to je malenkost v primeri z ogromno stvarno in moralno močjo in koristjo, ki jo danes predstavlja naša jugoslovanska vojska. Že samo dejstvo, da ni bilo nikakih dezertacij, a kamo — li uporov, da so se odzvali in da se odzivilje v vojsko tako Slovenci in Hrvati kakor Srbi, da so se vsi lepo premešali med seboj, posebno močito, že samo to dejstvo je oplašilo Italijane. Ako se le-ti in ostali zavezniki danes še obnašajo, kakor da bi nas omalovaževali, nas to ne more prestrašiti. Ni se nam treba bati, treba je samo še to, da se pazimo, da nas ne prekanijo in ne zapeljejo! Terorizirati nas nikakor več ne morejo. Hvala tistim, ki so — pod puško!«

— **Za svobodno gospodarsko tekmo** se poteza »Jutarnji list«. V uvodniku »Nazaj k delu« opozarja na glavno rano današnje družbe: odtujitev delu. »Delo je postalo za cele družbene sloje nepotreben luksuz, a za mnoge od tistih, ki so prisiljeni delati tudi sedaj, pojm neznosnega suženjstva. Nasprotnost proti delu narašča, produkcija pada, draginja se dviga, nezadovoljnost se širi... Vsaka družba — pa tudi meščanska — ima pravico, da se brani. Naše meščanske gospodarske organizacije — brez ozira na politično pripadnost njihovih članov — bi morale osnovati Ligo dela v svrhu propagande: Nazaj k delu! Liga dela bi si morala postaviti za nalogo povzdigo ljubezni delu, širiti bi morala spravljalost med delom in kapitalom, a delu in vsakemu tistemu, ki dela, nuditi možnost, da v svobodni tekmi in na odprtem potu izvojuje postojanke, ki pripadajo edino sposobnemu.« To je stari liberalni nauk o svobodni konkurenci, ki je zaslužil, do kosti ogulil in spravil v prezgodnji grob cele rodove proletariata. Tudi mi smo za delo, ker vemo, da je od tedaj, ko je bila izrečena zapoved: »v potu svojega obraza boš jedel svoj kruh«, delo edini spas človeškemu rodu. Nismo pa za svobodno konkurenco, ker vemo, da je tu boj iz najrazvostnejših razlogov neenak in da morajo v tem boju tisoči živih bitij podležiti mrzli sili kapitala. Zato zahtevamo varstvo slabših proti močnejšim, zato zahtevamo v zakonih zavarovano socialno pravičnost.

— **V dobi batina.** Osješka »Hrvatska Obrana« poroča o dveh novih slučajih, ko so orožniki v Slavoniji batinali kmetijske ljudi. Prvi slučaj se je dogodil na kmetu Antonu Čavajdi iz Tekića dne 27. decembra m. l. Bil je — kakor se je kasneje iz-

kazalo — po krivem obdolžen tatvine 300 K. Orožnika, ki sta ga odvedla v zapor, sta ga na nezasišljen način mučila in pretepala. Prisilila sta ga, da je moral stati v zmrzli vodi bos, nakar sta ga šibala po stopalih. — Drugi podoben slučaj se je izvršil nad 60 letnim Ferdinom Šimičem iz Ramanovca, ki so ga odvedli orožniki v Požeško samo zato, ker se je bil izrazil, ki je videl, kako orožniki nekega kmeta bijejo s puškinimi kopiti, da bi orožniki tega vendar ne smeli. — Vlada, ki se opira na bariški sistem, se poslužuje pač tudi bariških sredstev.

— **Manifestacije v Splitu.** Povodom vesti, da se je Amerika v sedanjem trenutku postavila na našo stran, so priredili prebivalci Splita velike manifestacije za Ameriko in Wilsona. Na obali, kjer so vsidrane ameriške vojne ladje, so se vršile navdušene ovacije. Neredov ni bilo.

— **Dunajski katoliški shod za Nižjo Avstrijo** bo zboroval 24. in 25. marca. Predsednik pripravljalnega odbora je gen. ravnatelj Jakob Friedl, njegova namestnica Gerta Walterskirchen.

Dnevne novice.

— **Občni zbor S. K. S. Z.** se vrši v četrtek, dne 5. februarja z že naznanjenim sporedom, toda radi nastalih ovir ne, kot je bilo naznanjeno, v »Unionu«, marveč v dvorani »Ljudskega Doma«. Opozarjamo še enkrat naše somišljenike, naj se občne zboru v kar največjem številu udeležijo. Obenem opozarjamo vse podzveze, da pripravijo potrebna poročila za občni zbor.

— **Liga narodov.** G. univ. prof. dr. Leonid Pitamic nam poroča: Z ozirom na članek »Liga narodov in mirovno gibanje« v »Slovenecu« z dne 31. januarja 1920 dovoljsem si opozoriti, da se je po zgledu sličnih društev v drugih državah tudi pri nas osnovalo »jugoslovansko združenje za ligo narodov«, čigar predsednik je g. Jovan Zujović, predsednik kralj. akademije v Beogradu, tajnik pa dr. Vasilje Jovanović, odvetnik v Beogradu. To društvo udeleževalo se je konferenc, ki so se leta 1919. vršile v Parizu, Londonu in Bruslju. Tudi jaz sem član tega združenja in sem imel čast zastopati ga pri londonskih in bruseljskih konferencah. Podrobnejša poročila izidejo v prihodnji številki »Slovenskega Pravnika«.

— **Radovljica.** Že večkrat smo se oglašili in osvetlili ljudstvu radovljiške močgotce. Upeljati hočejo, izgleda vse tako, nekako strahovlado. Ej, kako ponižni in krotki ter ljubezni so bili še pred malo tedni. Sama dobrota. Ali ko se je izpremenila ljubljanska vlada, so se pokazali sami sebe in razkrinkali dr. Žerjavovi biriči. Okrajni komisar g. P-č pod pokroviteljstvom okr. glavarja — rolni, besni, zapira in kaznuje na vse kriplje. Vse prav. Nismo proti ostremu postopanju proti navjalcem cen in verižnikom, odobravamo celo, ampak smo odločno na stališču — enaka pravica za vse, da se ne ščitijo nekateri — gotovi. Mnenje naše je tudi, da ni nikakoj junaštvo in znak uradne moči — vemo celo, da je to nedopustno — kričanje in surovo postopanje napram stran: kam. Sodni dan je blizu! Le podpisujte si obsodbo. — V naši pletarni tudi ni vse v redu. Krožijo sila čudne vesti med ljudmi, n. pr. o plačevanju učencev (različno), o odpušcanju iz šole. Kakor vemo, je za izključitev potreben sklep šolskega odbora, ne pa da en sam človek tako gospodari, kakor mu narekuje strankarska strast. Kaj porečete temu g. Patik? — Kaj vam razjeda žolč, gospodje? Naš napredek in uspehi — kaj ne? Društveno življenje in sijajni razvoj. Vse to vas straši! Zato besnite. Moč imate in silo, za seboj pa — nič! Ali vas je res strah?

— **Iz Radovljice** je pred nekaj dnevi »Sl. N.« poročal, da so došli svojčas od tam akti denuncijacij na poverjeništvu za uk in bogoč. in namigaval — kakor da so se isti po krivdi takratnega poverjenika »izgubili«. — Kaj je s tistimi akti, nam ni znano, pač pa vemo, da sta odstavljena okrajni glavar Mathias in njegov komisar Friedl dela uničiti pred odhodom cele skladovnice aktov — tako n. pr. vse akte od aprovizacije in vse take, ki bi jih mogli kompromitirati. Da bi bila ta dva pošiljala c. kr. akte našim poverjeništvom, ni mnogo verjetno. Kar je pa poslal sedanji glavar Mencinger, bo pa imel gotovo sam v evidenci in dal »Sl. N.« lahko potrebna pojasnila. Mogoče bo vedel še kaj več iz starejših datumov, ko je bil on še referent o zadevah denuncijacij pri pokojni c. kr. vladi v Ljubljani. — Ugotoviti moremo tudi to, da še nikoli ni došlo v Ljubljano toliko denuncijacij, kakor ravno v zadnjem času, ko krajevni odbori JDS. dan za dnem oblegajo dež. vlado s svojimi ovadbami »državi nevarnih elementov«.

— **Iz št. Jurja pod Kumom.** Resna skrb in strah navdaja tukajšnje prebivalce, najbolj se one po samotnih krajih, ker se je tod razpasla svojat tatov in roparjev. Najbrže so to domačini, delamrži postopaci. Na mnogih krajih so že vlomili in odnesli. kar je sedaj najdražje: obleko

obuvalo, mesnino, slanino itd. Dne 28. januarja t. l. so že drugi vdrl v hiše, kjer je trgovina in gostilna. Prvič so odnesli več vina in mesa, drugič so prišli v trgovino okrog polnoči. Tam so ključavnico s silo odprli, vse razmetali in pokradli veliko blaga, boljše vrste smodke in tobak, v gotovini pa okrog 6000 kron. V kraju je sicer orožniška postaja, a nobeden takih lopovov ne pride v roke pravice. Kje naj iščemo zaščite, če ne pri postavnih varstvenih oblasti? Sami si ne znamo pomagati, izpostavljeni smo predrzni svojati na milost in nemilost. Ali je še kje tako?

— **Tržič.** Dekliška Marijina družba v Tržiču priredi v nedeljo 8. t. m. ob pol osmih zvečer v dvorani Našega doma predstavo s sledečim sporedom: 1. Šaloigra: »Pustna raca«. 2. Lisica je vjeta. Vesele igra v 2 dejanjih in 3. Zavodljiva jajca. Burka v 4 dejanjih.

— **Podružnica Rdečega križa za Tržič** je nabrala v trgu vsoto 480 K za slovenske ujetnike, ki prihajajo iz Laškega. Vsota se je odposlala vodstvu Slov. Rdečega križa v Ljubljani.

— **Iz Tržiča.** Letno poročilo dobrodelnih društev kaže za l. 1919 sledeče podatke: Vincencijeva družba je izdala 6858 K; Elizabetna konferenca 560 K; šolska kuhinja 11.338 K 95 vin.; dnevno zavetišče sv. Jožefa 23.643 K 07 vin. Vseh dobrodelnikov so imela imenovana društva 44.542 K 84 vin.; stroškov 44.022 K 02 vin.

— **Literarni odsek »Slomškove zveze«** ima sejo v četrtek 5. t. m. ob pol 5. uri popoldne v društvenem lokalu. Pride naj tudi upravniki.

— **Izvoznice za živila.** Ministrstvo za prehrano in obnovo dežel je odredilo, da sme odslej izdajati izvoznice za manjše količine živil izključno le odsek za prehrano v Ljubljani. Politična okrajna oblastva ustavijo izdajanje izvoznice z dne 10. februarja t. l., z 11. februarjem začne izdajati izvoznice izključno odsek za prehrano. S 15. februarjem izgube veljavnost izvoznice, ki so bile izdane od političnih okrajnih oblastev do vštete 10. februarja t. l. Odsek bode izdajal izvoznice le na pismene, pravilno kolkovane prošnje, katere morajo vložiti stranke pri pristojnem političnem okrajnem oblastvu. Prošnji mora biti priložen ovitek z naslovom stranke ter z znankami, pravilno kolkovan bankovec za 10 K ter popolnoma vidiran potni list. Izvoznice, oziroma rešitve bode dostavljal odsek strankam neposredno po pošti. Osebnih intervencij v zadevi izvoza živil bode odsek dosledno odklanjal in se stranke tozadevno ne bodo sprejemale, na kar se opozarjajo posebno stranke z dežele.

— **Pazite na žig in na kolek pri bankovcih!** Iz Novega mesta se nam poročajo: Nekaj gostilničar v Novem mestu je dobil 1000kronski bankovec, na katerem je bil prilepljen kolek z bankovca za 100 kron, žig je bil prekratek. Če tisti, kateri je poskušal tako golufati, kmalu ne poravnava prizadetemu gostilničarju in mesarju škodo, bo imel opraviti s sodiščem, ker je znan.

— **Razširjenje selske službe.** Z dnem 1. februarjem 1920 se razširi pri kr. pošt-nem uradu Žužemberk dostavljanje pošt-nih pošiljatev po selskem pismonošju v sledeče vasi: Budganja vas, Dežeca vas, Poljane, Vrh, Gornji in Dolenji Križ, Vrhovo, Raber, Zalisec, Cvibel in Prapreče. Dostavljanje se bo vršilo vsak torek, četrtek in soboto.

— **Kolektivna zadruga obrtnikov v Brežicah** ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 8. svečana 1920 ob 14. uri v prostorih prejšnjega Nemškega doma (gostilna Deng) v Brežicah. — Odbor.

— **Na štirirazrednici v Višnji gori** je zasesti suplentsko mesto do konca šolskega leta. Služba se nastopi takoj. Hrana in stanovanje je preskrbljeno. Oni, ki reflektirajo na to mesto naj se zglašijo pisмено pri okr. šol. nadv. g. G. Stiasny-u v Krškem in pri šol. vodstvu v Višnji gori.

— **Oddaja učiteljskih služb.** Višji šolski svet je na svoji seji dne 22. jan. t. l. sklenil, da se ukine s podeljevanjem učiteljskih služb kratkim potom, ker se je pričelo z uradnimi razpisi služb. Izvedejo se le še one premostitve, ki so v teku. Le v najnujnejših slučajih, ako ni kje učne osebe, ali ako šola, oziroma vzgoja trpi, se sme učna oseba premostiti kratkim potom. — Predsednik: prof. Fr. Vadnjal s. r.

— **Invalidi-dobrovoljci pozor!** Da bi moglo društvo jugoslovanskih dobrovoljcev za Slovenijo, voditi točno evidenco invalidov-dobrovoljcev ter ugoditi njihovim željam in zahtevam, posebno glede služb, naj se vsi invalidi-dobrovoljci osebno zglašijo vsaki torek od 4.—6. ure popoldne v društveni sobi, Kolodvorska ul. št. 3 (gostilna pri Mikuzu).

— **Zdravniška služba.** V Uradnem listu je razpisana služba okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje Poljčane s sedežem v Studenicih. Interesenti se opozarjajo na razpis.

— **Kozje.** Dne 28. jan. se je s puško ponesrečil g. Janez Svetè, oskrbnik kozjanske graščine. Ustrelil se je pri padcu raz smrekov štor z »malaršroti« v levo nogo nad kolonom in je bil v par urah

mrtev. Bil je blag mož, vnet pristaš KZ in zaveden katoličan. Bil je splošno priljubljen. Doma je bil iz Brega pri Borovnici. Zapušča ženo in četrto nepreskrbljenih otrok. Naj v miru počiva!

— Ali ne boste že enkrat »jage« puštili, pravi prvomestnik vzklicnega senata ljubljanske deželne sodnije podpr. Regally Mihi Megliču, »ki se prav pridno bavi z divjim lovom« in je dobil v Tržiču 6 dni strogega zapora, ko je šel s tovarišem oborožen z lovišča, na njegovem domu so pa našli še jelenov rog iz Bornevega lovišča. — »Saj nisem mislil iti »jagati«, pa me je »un« pregovoril,« nedeljno lovsko oblečeni Meglič odgovori. Vzklicni senat je potrdil razsodbo prve instance.

— Ker jo je zapeljal z obljubo zakona, je obsodilo okr. sodišče na Brdu Jožefa Orehka na 5 dni zapora. Zakon je obetal Orehka 23 letni Ivani Kavka s Kravjega Brda pri Ihanu, je zapeljal in pustil. Ona ga je tožila; 25.000 kron zahteva odškodnine od njega. Dekle zaslišano kot priča pove, kako je bilo. On odgovarja na vse: »Ni res, kar pravi.« Prvomestnik vzklicnega senata podpr. Regally Orehku: »Ali se nameravate z njo poročiti?« — »Ne.« — Orehek se je namreč proti na Brdu izrečeni sodbi pritožil. Prvomestnik razglasi sodbo, s katero se potrdi sodba okrajnega sodišča na Brdu. »Kavkova je pod prisego vse tako logično povedala, da ji moramo verjeti. Kar pa tiče njenega zahtevka po odškodnini, se zavrača na civilno pravno pot.« Orehek se obsodi tudi v povračilo sodnih stroškov.

— Vlom v gradu Bogenšperk. Neznani rokovnjači so vlomili v grad Bogenšperk in odnesli na škodo bivše vojvodinje Meklenburške blaga v vrednosti 14.955 kron.

— Radiškin teden priredi društvo za vajence »Hrvatski Radiša« meseca avgusta. Prireditelj se izvede v največjem obsegu in se priprave že sedaj vrše.

— Reguliranje Save za plovbo nameravajo pospešiti, da se plovba čimprej otvori.

— Samoborsko železnico kupuje država, ki bi jo izpremenila v normalnotirno. — Kdo bo plačal stroške za razširjenje južnega kolodvora v Zagrebu. O tem se vrše sedaj pogajanja v Parizu. Gre za to, ali naj te stroške plača Jugoslavija sama ali pa skupaj z Ogrsko in Avstrijo.

Žrebanje Dobrodelne elektné loterije.

Pri žrebanju dne 3. februarja 1920 ob 6. uri zvečer so bile izžrebane naslednje številke:

Glavni dobiček v vrednosti 20.000 kron je zadela srečka št. 127.

Dobiček v vrednosti 5000 K je zadela srečka št. 158.563; dobiček v vrednosti 3000 K srečka št. 90.223 in dobiček v vrednosti 1500 K je zadela srečka št. 24.502.

Dobitke v vrednosti po 500 K so zadela številke: 25.230, 34.267, 37.822, 70.588, 85.958, 88.118, 102.574, 102.857, 118.694, 120.405, 140.839, 178.518, 180.498. Natančen zapisnik vseh izžrebanih sročk bo izšel čez tri dni in bo vsem na razpolago. Dobitki se bodo dobivali od 16. februarja do vstevšega 15. maja 1920.

Ljubljanske novice.

Ij Vsi, ki se radi pošteno zabavate, pridite v soboto dne 7. februarja ob pol 8. uri zvečer v »Ljudski dom«, kjer priredi »Prometna zveza« krščansko mislečih železničarjev svoj zabavni večer s sledečim sporedom: šaljivi pizorji, kupletji, srečolov, šaljiva pošta, prosta zabava in ples. Svira dijaški orkester. Vstopnina 3 K za osebo. Predprodaja vstopnic v pisarni Jugoslovanske strokovne zveze v Jugoslov. tiskarni, II. nadstr. — Prijatelji organizacije, pridite!

Ij S. K. S. Z. ima danes v sredo ob 8. uri zvečer sejo v navadnih prostorih. Spored: Občni zbor. Prosim zanesljive udeležbe. — Podpredsednik.

Ij Dr. Jerjav ne sprejema. Uradno javljajo: G. predsednik deželne vlade dr. Jerjav ta teden radi množičnih poslov ne bo sprejemal strank. Kdor ima kako nujno željo v stvareh, za katere je pristojen deželni predsednik, se naproša, naj svojo željo s kratko utemeljitvijo pisмено sporoči na osebni naslov predsednika deželne vlade.

Ij Meščansko žensko društvo vabi vse svoje članice in prijateljice na svojo sejo v četrtek, 5. februarja ob 5. uri popoldne v tajništvo V. L. S. (Jugoslovanska tiskarna, II. nadstropje). Dnevni red: Posvetovanje o zahtevah v spomenici »Zveze služkinj«.

Ij Služkinje in gospodinje. Zveza služkinj je v obliki spomenice stavila zahteve služkinj. Meščansko žensko društvo se peča s to zadevo. Gotovo je, da imajo služkinje opravilne zahteve, kakor je tudi gotovo, da imajo gospodinje tudi svoje opravilne pritožbe. Vprašanje razmerja med služkinjami in gospodinjami se more

za obe strani povoljno rešiti le na podlagi medsebojnega sporazuma po načelih krščanske pravičnosti. Vsako enostransko in pretirano stališče bi onemogočilo samo vsak sporazum in bi dovedlo do nezadovoljstva obeh strani. Meščansko žensko društvo si je zato postavilo važno nalogo, ko je vzelo v roke to vprašanje. Ako naknadno prihaja v tej zadevi »Sloga« in vabi na razgovor ljubljanske gospe, vidimo v tem le strankarski maneuver.

Ij Zveza uradnic in trgovskih nastavljen (Krekova prosveta) ima danes ob pol sedmi uri občni zbor v društvenih prostorih. Točna udeležba je nujna. — Predsednica: Ašič.

Ij Iz gledališke pisarne. Radi obolevnosti g. Rumpļa smo primorani spremeniti operni repertoar. »Mignon« v sredo na E in »Boheme« v četrtek na C od padete. Vprizori se v sredo, dne 4. t. m. »Boheme« za abon. C; v četrtek, dne 5. t. m. »Rigoletto«, uradniška predstava, izven abon.

Ij Gledališka komisija bo imela v sredo, dne 4. februarja ob 18. uri sejo v običajni posvetovalnici.

Ij Rigoletto je 3. uradniška predstava, ki se vrši v četrtek dne 5. t. m. ob pol 8. uri zvečer v opernem gledališču. Vstopnice po znižanih cenah se dobe v predprodaji v pisarni Društva zasebnega uradništva, Gosposvetska cesta 12-II, ob navadnih urah.

Ij Šentpetersko prosvetno društvo. V četrtek zvečer ob pol 8. uri govori znani predavatelj g. dr. Zdešar o velevarništvu predmetu. Pridite polnoštevilno!

Ij Ostro streljanje na vojaškem strelišču. Občinstvo se iz varnostnih ozirov opozarja, da bo vojaštvo v času od 3. do konca februarja 1920 na tukašnjem vojaškem strelišču ob Dolenjski cesti ostro streljalo.

Ij Knjižgovoški tečaj starešinstva odpade v četrtek, dne 5. febr., ker se vrše istočasno razni občni zbori. Nadaljuje se naslednji četrtek, dne 12. febr. — Josip Gogala.

Ij Skupna vaja orkestralnega društva Glasbene Matice se vrši vsak ponedeljek ob 8. uri zvečer v dvorani filharmonskega društva. Posebne vaje orkestralnega društva se vrše za čelo in kontrabas vsak tork ob pol 6. uri v sobi Glasbene Matice št. 1; za violo vsak četrtek ob pol 6. uri v sobi Glasbene Matice št. 12; za I. violino vsak petek ob pol 6. uri v sobi Glasbene Matice št. 12; za II. violino vsako soboto ob pol 6. uri v sobi Glasbene Matice št. 12. — Dr. Ivan Karlin, r. r.

Ij Športni klub »Hirija« priredi v sredo 4. t. m. ob 20. uri v zgornjih prostorih Narodnega doma »I. športni ples«. Vstopnina za člane K 10, za nečlane K 15, rodbinske vstopnice K 40. — Vstop le s člansko izkaznico ali z vabilom. Morebitni prebitek se bo uporabil v športne svrhe.

Ij Invalidi-dobrovoljci, pozor! Da bi moglo društvo Jugoslovanskih dobrovoljcev za Slovenijo voditi točno evidenco invalidov - dobrovoljcev ter ugoditi njihovim željam in zahtevam, posebno glede služb, naj se vsi invalidi-dobrovoljci ustmeno zglase vsak tork od 4. do 6. ure popoldne v društveni sobi, Kolodvorska ulica št. 3. (Gostilna pri Mikužu.)

Ij Umrli so v Ljubljani: Ivan Bogataj, sodni sluga v p., 74 let. — Anton Gnezda, zasebnik, 46 let. — Fran Jevnikar, posestnikov sin, 1 leto. — Marija Zupanec, žena poštnega oficijala, 25 let. — Stanko Dežman, nadsprevednikov sin, 4 mesece. — Josip Bračina, delavec, 27 let. — Fran Kavšek, dninar, 30 let. — Ludvik Bäcker, elektrotehnik, 70 let. — Ivan Grum, posestnik, 77 let. — Ivan Rakoš, sin jetniškega paznika, 1 leto. — Josip Mišič, zasebnik, 78 let. — Valentin Scagnetti, stavbenik, 44 let. — Ivan Kapelj, strugarjev sin, 11 dni. — Marija Štrukelj, kajžarjeva žena, 31 let. — Marija Ovijač, užitarica, 87 let. — Marija Vernik, zasebnica, 84 let. — Stanko Ferjanc, trg. uslužbenec, 24 let. — Ivan Šefina, kamnoseški pomočnik. — Marjeta Golob, žena železn. delavca, 28 let. — Franciška Planinšek, dninarica, 76 let. — Milan Pavašovič, železn. aspirant, 29 let.

Ij »Ljubljana je pač daleč, da ne dobimo povratnic,« je vzkliknil prvomestnik vzklicnega senata ljubljanskega deželnega sodišča podpredsednik Regally, ker pošta ni vrnila sodišču dostavnih strank. Zastopnika strank sta bila navzoča pri razpravi, stranki tudi, ker so vsi dobili vabila dostavljena. »Red na pošti pa tak, da lepši biti ne more,« se je glasil odmev v avditoriju.

Ij »Saj tudi policija in policijski agenti verizijo,« je rekla Urbič Jera z Nabrežja sv. Jakoba, ko je izvedel pri njej financne straže nadkomisar Skubic hišno preiskavo, pri kateri so našli 500 ovojev tobaka. Petkrat je bila predkaznovana. Policija jo je opisala, da je na slabem glasu in da daje veriznikom potuho. Sodišče jo je obsodilo v 1 teden zapora z dvema tridima ležiščema. »Ali sprejmete kazen?« — »Bom ovrgla.« — »Torej se pritožite?« — »Kakor bodo gospod zagovorniki rekli,«

Ij Ukradeni suknji. V kavarni »Zvezda« je bila ukradena volnena zeleno karirana suknja s črno podlogo gospodu Lušinu; 2000 kron je vredna. V kavarni v Narodnem domu je pa bila ukradena siva suknja gospodu Josipu Lotriču.

Ij Drago vino. Po 16 K 75 vin. je kupil neki gostilničar v Ljubljani liter vina, prodajal ga je pa po 24 K liter. Na verižniškem uradu je bil obsojen za to na 10.000 kron globe in na 14 dni zapora.

Ij Premenjena cena. Neki trgovec v Ljubljani je napisal ceno ventilatorju prvotno na listku 12.000 K, katero ceno pa je spremenil na 15.000 K. Nekdo, ki se je za to zanimal, je trgovca naznanil. Trgovec, ki bi imel pri ventilatorju 245 kron brutto-dobička, je bil obsojen na 5000 K globe in na dva tedna zapora.

Ij Usnje, ki se ni prodajalo po maksimalni ceni. Neki trgovec z usnjem je prodajal usnje preko določenih maksimalnih cen po 125 K kg. Obsojen je bil pri prvi instanci na 8000 K globe, dva tedna zapora in zapad blaga: za 1700 kg usnja je šlo. Dotičnik je res sam plačeval usnje po fakturi s 126 K kilogram. Ker pa veljajo maksimalne cene ne glede na provenienco usnja, se je moral na prvi instanci kaznovati. Po »tržnih« in ne po maksimalnih cenah je prodajal usnje tudi ljudem, ki so prišli z izkaznicami iz obuvalnice po njega.

Ij Tatvina v vlaku. Restavraterju Fr. Škrabanu iz Martizancev v Prekmurju je bil ukraden v vlaku na glavnem kolodvoru kovčeg, v katerem je bila med drugim priznanica na 68.750 kron.

Ij Mestne njive za Bežigradom se od dajo letos potom javne dražbe v zakup. Dražba se vrši ob lepem vremenu to je, če ne bo snega, dne 5. svečana ob 10. uri dopoldne na licu mesta za Bežigradom. Zdražitelj se vljudno vabijo, da se dražbe udeleže.

Narodno gledališče.

OPERA.

Iz gledališke pisarne. Radi obolevnosti g. Rumpļa smo primorani spremeniti operni repertoar. »Mignon« v sredo na E in »Boheme« v četrtek na C od padete. Vprizori se v sredo, dne 4. t. m. »Boheme« za abonm. »C«. V četrtek, dne 5. t. m. »Rigoletto«, uradniška predstava, izven abonm.

Rigoletto je 3. uradniška predstava, ki se vrši v četrtek dne 5. t. m. ob pol 8. uri zvečer v opernem gledališču. Vstopnice po znižanih cenah se dobe v predprodaji v pisarni Društva zasebnega uradništva, Gosposvetska cesta 12/II, ob navadnih uradnih urah.

februar 4., sredo: Mignon. Abon. E/31.

» 5., četrtek: Boheme. Abon. C/31.

DRAMA.

februar 4., sredo: Na dnu. Abon. D/32.

» 5., četrtek: Nočni čuvaj. Abon. E/32.

Obsojeni socialdemokrat.

Deželno kot vzklicno sodišče v Ljubljani je razpravljalo dne 3. februarja 1920 o sledeči zadevi: Franc Košic, uradnik bolniške blagajne v Kamniku, je bil dne 29. decembra m. l. pri okrajnem sodišču v Kamniku obsojen v en teden zapora, ker je na socialnodemokratičnem shodu v Kamniku na dvorišču pri Rodetu dne 9. novembra m. l. govoril o g. častnem kanoniku dekanu Lavrenčiču: »Da boste vedeli, kakšne dušne pastirje imate, vam povem, da je hodil kamniški dekan po vaseh in prigovarjal ljudem, da naj zdaj nikar krompirja ne prodajajo, ker bo pozneje dražji in ba stal 3 do 4 krone« in je s tem gospoda dekana dolžil nagovarjanja k prestopku navijanja cen. V razsodbi se navaja, da smatra sodišče za dokazano po pričah Ljudeviku Štekalu, Ivanu Maihtigu in Ivanu Beču, da je Košič govoril inkrimirane besede. Franc Košic se je zagovarjal, da on ni govoril teh besed in da je na shodu le omenil, da se v kamniškem okraju splošno govori, da je na shodu Zadrudne kmečke zveze omenil, da bo krompir dražji. Proti kazni se je Košič pritožil. Njegov zastopnik dr. Ropotec je poudarjal, da je Košič govoril v dobri veri in da naj se sodišče zato zadovolji z dokazom verodostojnosti z ozirom na govor g. dekana na shodu Zadrudne kmečke zveze. Če bi sodišče krivdoreka prve instance ne spremenilo, naj se Košiču vsaj kazen zniža. Zastopnik g. dekana Lavrenčiča je v svojem govoru poudarjal, da bi moral Košič nastopiti dokaz resnice, česar pa še poizkušal ni. Na shodu Kmečke Zadrudne zveze je g. dekan le podarjal, da povzroča sedanjost strašno draginjo le vmesna kupčija z verižništvom; ideal zadrudništva je pa, da se odpravi vmesna kupčija. Naravno je, da če gre blago od roke v roko, se podraži, etična dolžnost vsakega zadrudnika pa je, da odstrani draginjo. — Prvomestnik vzklicnega senata g. podpredsednik deželnega sodišča razglasi razsodbo: Pritožba se zavrne in potrdi sodba okraj-

nega sodišča v Kamniku. Vzklicatelj je trdil, da je hodil g. dekan po vaseh okoli, za resnico ni nastopil dokaza in ga ni model nastopiti. Po § 490 k. z. se mora za take trditve doprinesiti dokaz resnice. Če ni tukaj javnost, ko je govoril Košič pred 200 do 300 ljudmi na shodu, kje naj potem bo? Kar tiče kazni, je pa šel še prvi sodnik pod najnižjo mero.

Najnovejša poročila.

PREOBRAZ V PARISKIH LISTIH.

LDU Beograd, 3. febr. »Pravda« javlja iz Pariza: Vsi pariški listi priobčujejo besedilo jugoslovanskega odgovora na ultimatum. Komentari listov so za naše krajevstvo zelo povoljni.

NESPREJEMLJIVI POGOJI VLADE.

LDU Beograd, 3. febr. »Tribuna« javlja: Opozicionalni blok bo danes izročil svoj odgovor. Opozicija je sicer naklonjena sporazumu, noče pa sprejeti diktatorskih pogojev g. Davidovića. Ako je vladi do sporazuma, naj skliče parlament, kjer se bo našel izhod iz teške situacije. Na ta način se bo pospešila rešitev krize. Vlada je stavila nesporejmljive pogoje, da bo mogla valiti na opozicijo vso odgovornost za neuspeh pogajanj.

NAZADNJAŠKA VLADA.

LDU Beograd, 3. febr. V nedeljo dopoldne je bila seja ministrskega sveta, na kateri so razpravljali o nekaterih tekočih vprašanjih ter med drugim pretresali volilni zakon. Razprava o tem vprašanju še ni končana. Kakor se čuje, so razpravljali tudi o ženski volilni pravici. V tem vprašanju so mnenja različna, ker so nekateri ministri za to, da se rešitev te važne reforme prepusti ustavotvorni skupščini in eventualno, da se za sedaj dá volilna pravica le samostojnim ženskam, med tem ko so drugi za to, da se dajo ženskam iste pravice kakor moškim.

ITALIJANSKO BRODOVJE PROTI D'ANNUNZIU.

LDU Amsterdam, 3. febr. (DKU) »Telegraaf« poroča iz Trsta: Italijanska eskadra, ki je stacionirana v Anconi, je dobila povelje, da odplove proti Reki ter zlomi eventualen odpor d'Annunzia in njegovih čet. Tudi italijanski pešpolk, ki je nastanjen v Benetkah, je dobil povelje za odhod na Reku.

VOJAŠKA DIKTATURA NA MAŽARSKEM.

LDU Budimpešta, 3. febr. (DunkU) O vprašanju izvolitve začasnega državnega poglavarja, katero v zadnjem času zelo zanima madžarsko javno mnenje, pravi minister prosvete Haller v današnjem »Az Estu« med drugim: Pri tem vprašanju igrajo notranje in zunanje politični oziroma zelo važno vlogo. Po mojem mnenju bi bilo najbolje, da se izvoli za začasnega državnega poglavarja vrhovni poveljnik armade Horthy, že zaradi tega, ker je v tem trenutku nujno potrebno brezhibno delovanje civilnih in vojaških oblasti.

BOLJŠEVIKI OB RUMUNIJU.

LDU Berlin, 3. febr. (DKU) »Börsenzeitung« poroča iz Hamburga: Kakor javlja hamburški »Fremdenblatt«, doznava Associated Press iz Bukarešta, da stoje močne boljševiske čete ob rumunski meji. Boljševiki baje nameravajo ponuditi Rumuniji mir. Ako bi ga Rumunija ne hotela sprejeti, tedaj bi boljševiski takoj pričeli ofenzivo.

Dežnik je pozabil nekdo v trafiki v Škofji ulici. Izgubitelj ga dobi ravnotam.

Išče se Jožef Marinšek, star 21 let, iz Bukovja pri Postojni. Kdor ve za njegov naslov, naj javi posredovalnemu uradu za begunce v Ljubljani, Dunajska cesta 38/I.

Orlovski vestnik.

Šentpeterski Ore! — Danes zvečer ob pol 20ih fantovski večeri! Vestnik O. Z.

Dopisnike in sotrudnike »Mladosti« prosim, da mi nemudoma dopošljejo prispevek za 2. in 3. številko. Odseki, kje so poročila? Urednik.

Širša seja predsedstva Orlovske zveze bo v četrtek 5. t. m. ob 4. uri popoldne v Ljudskem domu. Prosimo točne udeležbe.

Izredna vaditeljska seja Orlovske zveze se vrši jutri 4. februarja ob 7. uri v zvezni pisarni. Udeležba je nujna. Vaditelji pridite gotovo vsi.

Dijaški vestnik.

d Congregatio acad. mariana ima svoj redni sestanek v sredo ob pol 8. uri v kapeli »Marijanišča«. Prefekt.

d Jugoslov. kat. akad. društvo »Danica« ima v petek 6. t. m. svoj IV. redni občni zbor v čitalnici »Jugoslovanske tiskarne« ob 2. uri popoldne. Na dnevnem redu: 1. Odborovo poročilo. 2. Poročilo

revizorjev. 3. Predavanje g. dr. Gosarja. 4. Slučajnosti. Predsednik. d Sestanek Congreg. Mar. akad. se vrši danes zvečer ob pol 8. uri v Marijaniški kapeli. Pridite vsi kongregantisti! — Prefekt. d Seja konsulta C. M. A. se vrši v četrtek, 5. februarja t. l. ob pol 3. uri popoldne pri g. prezesu dr. Lukmanu, Marijanščice, II. nadstropje. — Prefekt.

Turistika in šport.

Klub kolesarjev in motociklistov Ljubljana je imel svoj letni občni zbor v ponedeljek dopoldne. Po pozdravu predsednika g. Stoparja je podal tajniško poročilo g. Pogačar, v kojem je povdarjal, da je klub kljub vsem neugodnim posledicam vojne le mogel toliko delovati na športnem polju, da je priredil dve dirki, eno od teh na Bledu okrog jezera in drugo iz Vranskega v Ljubljano, kateri sta obe dobro uspeli. Tudi več prirejenih dnevnih in večernih izletov je bilo zadovoljivo. Blagajniško poročilo g. Bahovec izkazuje tudi lep uspeh in je priraslo klubovo premoženje na 6512 K. Po končanih volitvah, pri katerih je bil izvoljen za predsednika g. dr. Žižek, za podpredsednika g. Gorec, so se na predlog slednjega spreminila pravila v toliko, da razširi klub svoje delovanje tudi na motociklistični šport, katerega se dosedaj sploh ni gojilo v Sloveniji. G. major Jaklič je podal nato obširen program dela za popolen preustroj tega športa pri nas na moderni in vseskozi globoko zasnovani podlagi, kateri je bil enoglasno sprejet. Sklenjena je bila tudi jugoslovanska dirka o priliki velikega športnega meetinga na Bledu iz Ljubljane na Bled. Po razgovoru o ustanovitvi lastnega glasila ev. začasno v obliki priloge, dalje glede klubovega stališča do olimpijskega odbora, glede prijavnih mest za no-

ve člane, t. j. pri tirkah Sveila, Krapež na Jurčičevem trgu, Bahovec na Sv. Jakobu trgu, Pakiž na Starem trgu in Gorec se je zaključil ta zanimivi občni zbor, ki obeta nad vse zanimivo življenje na kolesarskem in motociklističnem polju v bodoči sezoni.

Prosveta.

pr Marij Kogoj: Troje solospesov s spremljevanjem za glasovir. 1. Jaz se te bom spomnila. (S. Sardenko). 2. Sprehod v zimo. (Pavel Remec). 3. Istrski motiv. (Dr. I. Pregelj).

Težko se mi zdi bolje označiti pričujoče skladbe kakor z besedo, da hodi njih stvaritelj faustovska pota. To se pravi, na globoko koplje, zato zahteva od pevca in poslušalca zrelosti in resnobne; kdor ga hoče uživati, se mora z njim vred v globoko pogrezniti. Pesem in glasba sploh skladatelju ni igrača, mu ni le zabava, ampak mu je kot izraz lepote in kulturni usvojenosti človeške duševnosti nujno potrebno dopolnilo onih dveh kategorij, resnice in dobrote, ki ju javnost pogosto kot edina polnovredna činitelja človeške osebnosti upošteva. Kogoj je kot glasbenik impresionist, ne da bi kot tak zamegal glasbeno formo, ampak gre mu za adevkaten izraz čustva v glasbi; to pa ne, da bi značaj pesmi le na splošno zadel, ampak vsaka posamezna beseda, celo vsak zlog mora po svoji notranji veljavi dobiti v glasbi svojemu pomenu primerne izraza. Skladatelj z napetostjo, skoro bi dejal ljubosumno zasleduje vsako najrahljšo alteracijo, vsak najgloblji utrip pesnikovega čustva ter hoče doseči to, da v istem hipu, na istem mestu vzbudi poslušalcu ne le enako močan odmev, ampak mogočno potencialen učinek. Odtod tista žarka, njega neposrednost njegovih harmonij, njih

pestra barvenost, ki v živo gre, da malo-dane zaskeli; odtod pa po drugi plati prav vsled iste ubrane bogate pestrosti zopet taka nežnost in mehkoča, da se nam čustvo zgane v blaženstvu. — Upamo, da jih kmalu zaslišimo v koncertni dvorani, zakaj vredne so, da jim naši najboljši pevci in spremljevalci žrtvujejo potrebnega truda in časa, saj smo bili v te vrste literaturi do zadnjih dni navezani le na par imen, ki so našo umetno pesem častno označala.

Dr. Fr. Kimovec. pr Časopis za slovenski jezik, književnost in zgodovino. Ureajo: A. Kaspret, Fr. Kidrič, R. Nachtigal in Fr. Ramovš. Izdaja »Slovenska Matica« v Ljubljani. Prvi in drugi snopič tega velepomembnega in prvega slovenskega znanstvenega časopisa bosta izšla koncem tega meseca. Vsebinsko bo jako bogata, raznolična in zelo zanimiva. Prva polovica II. letnika bo obsegala skoro devet tiskovnih pol. Naročnina za cel letnik je z ozirom na današnje razmere izredno nizka; znaša le 25 kron. Pošiljati jo je na upravništvo časopisa, »Slovensko Matico« v Ljubljani. Kdor izmed lanskih naročnikov še ni prejel vseh snopičev (1.—4.) I. letnika, naj jih reklamira pri »Slovenski Matici«. Vsak slovenski izobraženec bodi na ta časopis naročen.

Gospodarstvo.

g Maksimiranje cen goveji živini. Na shodih Km. Zv. v Radovljici, Metliki, Šmartnem pri Kranju in Hrastju je bila sprejeta sledeča resolucija: Protestiramo proti naredbi Deželne vlade, s katero so se nastavile živini maksimalne cene ne da bi se istočasno maksimirale tudi cene ostalemu blagu, ki ga mora kmet kupovati. Maksimiranje cen samo za kmetijske pridelke obetujemo kmetje kot največjo soci-

jalno krivico napravljeno kmetiskemu stanju. Zato zahtevamo, da se maksimalne cene za živino zopet odpravijo, ali pa naj se uvedejo maksimalne cene tudi za vse drugo blago, ki ga kupuje kmetisko prebivalstvo.

g Gospodarstvo. Ker so se čule pri-torbe, da primanjkuje domačim kovačem po deželi oglje za njihov obrat, kar se občuti posebno pri nujnih popravah kmetijskega orodja, obrnilo se je poverjeništvu za kmetijstvo na merodajne faktorje in dobilo sedaj odgovor od državnega nadzorstva veleposestva kneza Auersperga, da je del zaloge oglja in ev. tudi del nove produkcije na razpolago domačim kovačem. Radi naročil naj se obračajo domači kovači na Slovensko kmetijsko družbo (potom podružnice), na družbo Ekonom, na Gospodarsko zvezo v Ljubljani ali na Zadržno zvezo v Celju, ki bodo posredovale dobavo.

g Na drž. inšarski in sadjarski šoli v Mariboru se vrši dne 2. in 3. marca t. l. tečaj za napravo gnojšč in gnojničnih jam. Namenjen je ta tečaj kmetovalcem in zidarskim mojstrom, ki se bavijo z zidanjem hlevov in gnojšč. Ker sta dober gnoj in dobra gnojnica posebno v sedanjih časih, ko ni dobiti umetnih gnojil, največje važnosti za kmetovanje, je želeli, da se udeleži tega tečaja čim več ljudi. Prijave za udeležbo naj se vpošljejo do 25. februarja t. l. ravnatelstvu drž. vinarske in sadjarske šole v Mariboru.

Aprovizacija.

a Odsek za določanje cen v Ljubljani je sklenil povišati od srede naprej cene kruha sledeče: beli kruh 50 dkg 5 K, črni kruh 50 dkg 3 K. Vsak prestop se kaznuje po členu 4 ministrske naredbe št. 750 Uradnega lista iz leta 1919.

Ste prehlajeni? Imate bolečine v prsih? V grlu? Ali kašljate? Imate zabod? — Dobri prijatelji v takih hudih dneh Vam je Fellerjev pravi Elza-Fluid! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 27 K. — Zagorski sok zoper kašelj in prsne bolečine 1 steklenica 5 K. Slaba hrana Vam je pokvarila želodec? Fellerjeve prave Elza-kroglice ga spravijo v red! 6 skatlic 12 K. — Omot in poštena posreba, a najceneje! Eugen V. Feller, Stubička donja, Elza trg št. 134, Hrvatska. B

„Družinska pratika“
za leto 1920.

Cena 2 K, po pošti 2 K 20 vin.

Bukove

in druge hlode, trame in deske kupi švicarska tvrdka.

Ponudbe s ceno na anoned. zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

Električna sila

se odda v našem z obširnimi poslopijem, 10 minut od kolodvora. Vpraša se pri Električno strojni zadrugi v Mengšu.

Naročajte „Slovenca“!

MATTONI-JEVA
GISSHÜBLSKA
PRIPONA KISLA VODA

Peter Rozmanič
Ivica Rozmanič
roj. Dolenc

poročena

4. februarja 1920.

Gor. Radgona Sv. Tomaž

Fran Šuštar
trgovca z lesom in posestnik
Pepca Šuštar roj. Škrjanc
poročena
4. februarja 1920.
Ljubljana. Šmarje.

Jezdni konj, skopljenec, 9 let star, temno rujav, 175 cm visok, se za 12.000 K prodaja. Naslov pove upravništvo Slovenca pod št. 425.

Spremljela se takoj dve služkinji, prva kot sobarica, druga za vsa hišna dela, proti dobri hrani in plači Emonska cesta 8, II. nadst.

Vesko rezanega lesa, desk in plošč, v garbini, ter tverka I. Augustin, Ljubljana, Sp. Šiška Jernejeva ulica 231.

Semena dobra in zanesljiva prodaja Josip Urbančič, trgovina s semeni v Ljubljani, Miklošičeva c. 8. Cenik na razpolago.

Soliden gospod. uslužbenec pri juž. žel. išče hrano in stanovanje pri boljši rodbini. Dopiše se prosijo pod šifro »dobra plača« na upravništvo Slovenca.

Fotografski aparat, Zeiss objektiv, fokus 4:5, format 10x15, z vsemi pritliklinami in 36 plošč se za 3000 K prodaja. Naslov pove upravništvo Slovenca pod št. 426.

Na prodaj hiša v Novem Vodmatu z več stanovanji. Naslov se izve pri upravi Slovenca pod št. 428.

Pozor gg. lovci! Pogreša se od 20. I. dalje **lovski pes fermač**, krepke rasti, kratkodlak, bele barve s svetlorjavimi lisami, približno 50 cm visok, 80 cm dolg. Sliši na ime »HEKTOR«. Primerna nagrada za izsleditev. Obvestila na naslov: A. Potokar, Karlovska cesta 15, Ljubljana.

Peter Vavpotič, davčni upravitelj v pokouju javlja v svojem in v imenu ostalih sorodnikov prežalostno vest, da je njegova srčno ljubljena hčerka, oziroma sestra in tetka, gospodična

Marija Vavpotič

učiteljica

v torek dne 3. tm. boguvdano preminula. Pogreb nepozabne pokojnice bo v četrtek dne 5. tm. ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti Vrhovčeva ulica 9 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 3. februarja 1920.

Prvo- vrstno brivsko milo, Brillantin, Javel' samon, Kaloderma krema, Leichter- jeve gledališne smink v garnitu- rah, ter lasne mrežice priporočata

Štefan Štrmol, Ljubljana, Pod Trančo 1.

Občinski zastop v Radgoni je sklenil prodati svojo

opekarno v Borec

pri Križevcih, okraj Ljutomer. Kupci se vabijo, naj se zglasijo pri mestnem uradu v Radgoni, potem si lahko opekarno pod vodstvom ravnatelja ogledajo. Kupni pogoji so na razpolago pri mestnem uradu v Radgoni.

Auto

znanka Overland, 30 H. P. tipa 1914, idealen turni voz, popolnoma prenovljen, novo lakiran, elektr. razsvetljava in pogon, izborni obroči, krasno opremljen se prodaja iz Gradca za 140.000 jugoslovanskih kron.

Brze oferte sprejema ravnatelj M. H. I. l. r. Gradec Franciskanerplatz 8.

Mladika v Ptuj sprejme

dve gospodični

za nadzorovanje gojenk pri učenju in v prostem času. Prednost imajo muzikalne dame, ki bi lahko poučevale glasovir in takšne, ki so po svojih stidih zmogljive, da pregledujejo naloge učenkam meščanske šole ali nižje gimnazije. — Plača po dogovoru, poleg oskrbe (hrane, stanovanja, kurjave in svečave) v zavodu. Nastop takoj. — Iste se tudi

oskrbnica

za Mladiko v Ptuj Nastop 15. III. t. l. Mestni magistrat Ptuj dne 31. I. 1920.

Potrti neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretrpetno vest, da je naša srčno ljubljena, nepozabna, predobra soproga oziroma mati, hčerka, svakinja in teta, gospa

Elza Fritsch roj. Ramšak

trgovka in soproga strojnika

včeraj dne 3. t. m. po dolgem mukopolnem trpljenju mirno preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v četrtek, dne 5. t. m. ob pol 4. uri popoldne iz mrtvašnice pri sv. Krištofu na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 4. februarja 1920.

Zaljubljeni rodbini Fritsch in Ramšak.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Zahvala.

Za tolažilne obiske, izražena sožalja, udeležbo in spremstvo pri pogrebu našega iskrenoljubljenega

Josipa Gödererja

se srčno zahvaljujemo domačemu g. župniku in g. svetniku Krumpeštarju, rodbini Rudežev in Kosterjevi, pa vsem ganljivo petje, prijateljem in domačemu občinstvu, kakor tudi občinstvu iz sosednjih krajev, posebno od Sv. Gregorja, kar nam je v veliko tolažbo.

Udano se zahvaljujemo, g. dr. Anton Schiffrerju za neustrašljivo zdravljenje blagopokojnikove.

Naj bo vsem stotero povrnjeno.

Na Ortniku, dne 29. januarja 1920.

Zaljubljeni rodbine.

Zadruga stavbenikov v Sloveniji naznanja, da je njen načelnik, gospod

Valentin Scagnetti

arhitekt, mestni stavbenik, tovarnar itd.

31. januarja po mučni bolezni preminul.

Pogreb je bil na Svečnico na pokopališču k Sv. Križu.

Blag mu spomin!

Ljubljana, 3. februarja 1920.

Rudolf Treo,
načelnikov namestnik.

Priporočajo se cenjenim čitateljem sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

Borzni mešetar
Vučković Dragan, Zagreb, Sv.
Duh 19. — Brzjavci; Vučkov.
Telefon 7—17.

Brionice
Zajc Fran, Dunajska cesta 12.

Damske krojačice
Minka Karo, Sv. Petra cesta 58.

Dimnikar
Fritz Adolf, Ljubljana, Radeckega
cesta 20.

**Dobava in pokladanje
parketov**
Bokal Anton, Ambrožev trg 9.
Puh Josip, Gradaška ulica 22.

Elektrotehnika
»Svetla«, Mestni trg 25.
Verbajc A., Linhartova ulica 4.

Gostilne
Ložar, Jernej, Sv. Petra nasip 19.

**Gramofoni in godbeni
automati**
Rasberger A., Sodna ulica 5.

Jačna skladišča
»Balkan«, L. Ljubli. javno skladi-
šče, Dunajska cesta 33. (Tel.
366.)

Kavarne
»Zvezda«, Ivančič Josip, Kongresni
trg.

Kleparji
Korn T., Poljanska cesta 8.
Remžgar & Smerkol, Florijanska
ulica 13.

Knjižarne
Jugoslovanska knjižarna, Pred
škofijo.

Knjižovneznice
Knjižovnica K. T. D., Kopitar-
jeva ulica 6.
Pašk Fr., Cankarjevo nabrežje 25.

Konfekcijske trgovine
Olup Josip, Pod Trančo.
Schwab & Bizjak, Dvorni trg 3.

Krojači
Gestrin Ferdin., Poljanski nasip 8
Himmelreich Fran, Pred škofijo
9 II.

Lekarne
»Pri Mariji Pomagaj«, Resljeva ce-
sta št. 1.

Masliničarne trgovine
Petkosič Jos., Stari trg 4.
Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

Mizarji
Bizjak Peter, Spod. Šiška 136.

Modni saloni
Götzl Marija, Židovska ul. 8. in 7.

Modne trgovine
Magdič Pavel, Aleksandrova cesta.

Optiki
Jurman Karol, Šelenburgova ulica.

Parfumerije in kozmetike
»Uranus«, Mestni trg 11.

Podobarji
Pengov Ivan, Kolodvorska ulica
št. 20.

**Popravila gramofonov in
godbenih avtomatov**
Rasberger A., Sodna ulica 5.

Restoracije
»Perles«, Prešernova ulica.

Sobno slikarstvo
Žuran Martin, Mestni trg 12.

Strobenja podjetja
Černe Andrej, Sv. Petra cesta 23.
Ireo Viljem, arhitekt, mestni stav-
benik, Gosposvetska cesta 10.

Špedicijska podjetja
»Balkan«, Dunajska cesta 33. (Tel.
366.)
Uher F. & A., Šelenburgova ulica
št. 4. (Tel. 117.)

Trgovine z urami in zlatnino
Černe Lud., Wolfova ulica 3.

Trgovine s klobuki
Čadež Guido, Mestni trg 14.
Soklič J., Pod Trančo 2.

Trgovine s papirjem
Prodajalna K. T. D., Kopitarjeva
ulica 2.
»Uranus«, Mestni trg 11.

**Trgovine z dežniki in
solničniki**
Mikuš L., Mestni trg 15.

**Trgovine z železnino in
poljedelskimi stroji**
Zalta & Žilič, Gosposvetska cesta
št. 10. (Mar. Ter. cesta.)

Zaloge pohištva
Fajdiga Filip, Sv. Petra cesta 17.

Zajtrkovalnice
Grošel T., Poljanska cesta 7.

Zobotehniki
Zobni atele Ferd. Palovec, Ljub-
ljana, Dalmatinova ul. 5, poleg
Kmetijske posojilnice.

Naročanje „Slovenca“!

št. 11.

Razpis.

Ribolov

grašćanskega posestva gospe Alojzije vdove Urbančič v Polhovem-
gradu se daje najboljšemu ponud-
niku za dobo treh let v najem.

Pismene ponudbe je do 15. februarja 1920 predložiti podpisane-
mu, kjer se dobijo natančnejša pojasnila.

Ljubljana (Valvazorjev trg 1), dne 31. januarja 1920.

Fran Petrič s. r.

okrajni gozdar I. razr., kot državni nadzornik grašč. posestva.

Kranjska industrijska družba.

Vabilo

petdesetemu

rednemu občnemu zboru

ki se bo vršil

v petek, dne 27. svečana 1920 ob 11. uri na Dunaju I.,
Teinfaltstrasse 8.

Predsednik upravnega sveta.

Dnevni red:

- poročilo in sklepanje o uspehu preteklega poslovnega leta,
- poročilo preglednikov,
- volitev preglednikov (§ 25. družb. pravil),
- volitev članov upravnega sveta (§ 17. družb. pravil).

P. n. gospodje delničarji naj blagovolijo položiti delnice najkasneje
do 20. svečana pri Allg. österreichische Boden-Credit-Anstalt na Dunaju,
podružnici kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani, Banca
Commerciale Italiana in Banca Italiana di Sconto v Trstu (§ 10. družb.
pravil) kjer dvignejo odgovarjajo izkaznice.

KOLESA
rabljena kupuje
J. GOREC, LJUBLJANA, Gosposvetska
cesta št. 14.

Želodčna tinktura

lekarja P. GOLLJA v Ljubljani, Du-
najska cesta, krepča želodec, pospe-
šuje prebavo ter odprje telesa. Naro-
čila proti povzetju.

V. Marsano

Centrala
ZAGREB

TIMEX

Brzjavci:

Nikoličeva ul. 8. »Matimex« Zagreb

»Matimex« Dunaj Viktorgasse Nr. 4

Dobavlja:

Motilnice, lokomobile, motorje, loko-
motive za premog in za drva, vozove
za laviranje in kobilice, vozilke,
traktore za poljske in normalne de-
leznice, traktorje, betonske železo, le-
penke za pokrivanje in izoliranje,
skrij, žično pletivo, žične vrvi, emaj-
lirane in glinaste posode, žična rešeta
trijerje, kosilne stroje, grablje za seno,
branje, plugje, separatorje za mleko,
stroje za kovače, mizarje, kjučavni-
čarje, rezalne stroje, gepelje.

Tovarniške naprave:

Žage, polsajarmenke, stroje za ob-
tesavanje drv, kompletno mlinarne na
pravi, stroje za opeko, tovarne za
skrob, tovarne za marmelado, valje za
gramoz, kameno, senalke, ventila-
torje, kolote za jarmene, gonilne jarme-
ne, kompletna parne pralnice, ojnate
stikalnice, tovarne za izdelovanje
klobas in mesnatih konzerv, tkalnice,
naprave za klet, tvornice za testenine,
mizarstvo, 2—3 delne železne dvoranice.

POZOR!

**Pomaranče
limone**

ima vedno v zalogi
Marija Stele, Pogačarjev trg.

DRVA,
mekha in trda dobavi in pri-
pelje na dom V. Scagnetti, par-
na žaga za drž. kolodvorom.

Podružnica centralne uprave za
trgovski promet z inozemstvom
v Ljubljani išče

knjižovodjo

z večletno prakso. Zahteva se
popolno znanje dvojnega knji-
govodstva. Nastop takoj. Pro-
šnjam je priložiti zadnje šolsko
izpričevalo in izpričevala o prak-
tični sposobnosti.

Vreče

vsake vrste in v vsaki množini
kupi vedno ter plačuje naj-
bolje trg. firma J. Kušlan, Kranj,
Gorenjsko.

VINO

Banaško, bizelsko, haloško,
ljutomersko nudi
M. Misija, Poljčano.

Tehničnega dopisnika

za dopisovanje v slovenskem (srbo-
hrvaškem) in nemškem jeziku sprejme
čim prej v službo

**Jurija grofa Thurn-
skega jeklarna na
Ravnah**

(Guštanj-Ravne, Koroško.)
Ponudba z navedbo točnih podatkov
o dosedanjem službovanju in o jezi-
kovni in strokovni usposobljenosti po-
nudnikov naj se vpošljejo ravnatel-
stvu do 15. februarja 1920, prilože naj
je se prepisi izpričeval.

**3redbine skupno
stanovanje**

obstoječe iz 6—7 sob, kuhinje, kopalne
sobe, vseni pritlikomati ter električno
razsvetljavo v mestu ali na periferiji
Ljubljane, za takoj ali pozneje. Oskrba
z kurjavo in posebna nagrada doti-
nemu, ki stanovanje oskrbi, zagotov-
ljena. — Sporočila se prosijo pod
»Knjavo« na anon. no eksped. cijo 41
Matejčič, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Kupim en vagon

DRV.

Ponudba na
Ivan Berdan v Ljubljani.

Pozor! Posestvo

vsake vrste se vzame v najem. Ponudbe
na upravo »Slovenca« pod št. 451.

Posestvo

130 orolov v bližini Metlike z živim
in mrtvim inventarjem kakor tudi s
gospodarskim poslopjem se proda. Nas-
lov pove uprava Slovenca pod 448.

Kdo izmed vračajočih njetnikov
iz Rusije ve kaj o Alojziju Ilvar. Slu-
žil je pri 17. pešp. III. stotn. Ujet je
bil 29. aprila leta 1915, kakor je spo-
roči Rudeči križ. Leta 1916 se je še
nahajal v Sibiriji. Podatki naj se spo-
roče: Mariji Ilvar. Bukovica 50, p.
Vodice.

Dr. ALOJZIJ ŠLECHTA

je otvoril po mnogoletnem zdravniškem de-
lovanju v tu- in inozemskih bolnicah zdrav-
niško prakso in ordinira za kirurške in vse
splošne bolezni; Ljubljana, Dvorni trg, št. 1
(Nasproti Nar. kavarne) od 10.—12. in 3.—4. ure.

Opr. št. 10.

Razpis.

Lou

graščinskega posestva gospe Alojzije vdove Urbančič v
Polhovemgradu se daje najboljšemu ponudniku za dobo
treh let v najem.

Pismene ponudbe je do 15. februarja 1920 predložiti
podpisane, kjer se dobijo natančnejša pojasnila.

Ljubljana (Valvazorjev trg 1), dne 31. januarja 1920.

Fran Petrič s. r.

okrajni gozdar I. razr., kot državni nadzornik grašč. posestva.

Jugoslovansko inženirsko podjetje

družba z o. z. inženirska pisarna in stavbno podjetje družba z o. z.

Ljubljana

Maribor

Sodna ulica štev. 2

Viktringhofova ul. 34

Oddelki: I. Projekti, proračuni. Nasvetovanje in zasnova. Presoja in stavbno nadzorstvo.
Oddelki: II. Vodne gradbe; izraba vodnih sil; poljedelska melioracija.
Oddelki: III. Beton, železobeton. Železne konstrukcije.
Oddelki: IV. Železnice, ceste, predori, mostovi.
Oddelki: V. Industrijska in gospodarska poslopja.
Oddelki: VI. Komercialno razpečevanje gradiva, orodja in industrijskih tvarin.

Brzjavni naslovi: JJP — Ljubljana — JJP — Maribor.

„STANDARD“, tovarna lakov in barv
Altstetten-Zürich (Švica).

Zastopnik za Jugoslavijo:

Franjo Forgač, Zagreb, Trg I., štev. 9

nudi

lake in emajl-lak-barve in podobne izdelke, posebno za
železnice, vagoni in avtomobile,
električno, gradbeno industrijo,
tovarne strojev in livarne,
tovarne velosa, sivalne stroje in železn. pohištva,
tovarne kovinastega blaga, pločevinaste embalaže in
pločevinastih rektam itd.,
tovarne pohištva in za lesno industrijo,
pivovarne, tkalnice, predilnice,
kemične tovarne itd., itd., nadalje:
Terpentinsko olje, pravi američ. šelak
čist in drugo,
vse brez izjeme prvovrsten švicarski proizvod!
Ugodni plačilni pogoji. Kratak dobavni rok. Zabeležite ponudbe!

Francosko-jugoslovanska komercijalna družba Paris. Zagreb.

Velika reklamna prodaja finega francoskega toaletnega mila
le 4 dni

Toaletno milo od 5 K do 35 K. Kolinska voda 70° garantirana.

Razstava in prodaja v drogeriji „Adrija“, Selenburgova ulica 5.

Na debelo posebne cene.

Menjalnica Slovenske eskomptne banke

v Ljubljani, Kolodvorska ulica, naspr. juž. kolodvoru sprejema vloge na tekoči račun in hranilne knjižice. - Kupuje valute in devize po najvišjih dnevnih cenah. - Ima stalno v zalogi velike množine tuje valute.

Cigaretni papir

sljedeće vrste: Golub, Club, Abadie, in Samum priporoča na debelo „URANUS-PAPIRNICI“, Ljubljana, Mestni trg 11.

Zaloga pohištva in tapetniška delavnica

Brata Sever

Ljubljana, Gosposvetska c. (Kolizej) priporoča vsakovrstno pohištvo po zmernih cenah. Vabimo na ogled

Naznanilo.

Dovoljujem si slavnemu občinstvu vljudno naznaniti, da sem s 15. t. m. prevzel staro renomirano

VELETRGOVINO

Oskar Reitterjevo v Slovenjemgradu

katero bom vodil v istem velikem obsegu kakor moj prednik. Moja dolgoletna praksa v različnih veletrgovinah mi bo omogočala svojim cenj. odjemalcem v vsakem oziru ustrezati. Posebno važnost bodem polagal na solidno, prijazno, točno in hitro postrežbo.

Imel bodem vedno veliko izbiro manufakturnega in specerijskega blaga kakor tudi železnine katero bodem oddajal na drobno in debelo.

Kupujem vse deželne pridelke in plačujem najvišje cene. Za običen obisk se priporočam z odl. spoštovanjem

ALOJZIJ DULAR.

Sladna kava

znamka

„VARDAR“

v zavitkih po 1/2 in 1/5 kg.

Tovarna:

Jovo Gigović - Nova Gradiska

Zaloga za Slovenijo:

Podružnica Jovo Gigović

Maribor, Glavni trg 21.

Ia bosanske slive

v zabojih po 15 kilogr.

Kavo

Caj

Cokolado

Kakao

Kavni pridatek

Konjak

Rum

Likerje

Šampanjec

Namizna vina

Mandelne

Rozine

Paradižnike

Dišave

razpošilja po celem kra-

ljestvu od 5 kg naprej

poštne prosto

Josip Fabiani

Ljubljana, Prešernova ulica 54.

Hočete obdržati svojo lepoto? Hočete imeti sakor barvan mehko kožo? Nočete sovinčnih peg mozoljev in ogrcev?

Uporabljajte Fellerjevo pravo Elza obrazno, ko- to obvarujočo pomado! Občudovani bodete! Za- vidani! 1 lonček 6 K. No. III močnejše vrste 9 K. K temu Fellerjevo najfiniješe lilijno-rožno milo 15 K.

Črtnik zoper pleva- in zobobol 1 škatljica 350 K - Fellerjev Elza fluid 6 dvojnatih ali 2 veliki steklenici specialni 27 K. - Najboljši parfum z najfinijim duhom od 8 K naprej. Najfiniji Hega-puder Dr. Kluger, bel, roza in rumen, 1 velika škatljica 12 K. - Močna Francovka v ste- klenicah po 6 K in 16 K. - Omoč in posušna posebej a najceneje. - Eugen V. FELLER, lekarnar, Stubička Donja, Elza trg 134. Brvatska.

Hočete imeti lepo, zdra- vo lase? Fellerjeva pra- va Elza Tannochina po- mada za rast las doseže bujne lase! Zapreči pr- haj, prerano osivenje. Zabrani pleš! 1 lonček 6 K. No. III 9 K. K temu močno terovno milo za umivanje glave 8 K. Sam- pon 1 K. Mazilo za brke 180 K in 250 K.

Skaboform se zopet dobi! protti srbečici, garjam, lišajm, kožn. izpuščajem zahtevajte v Vasi najbližji lekarni priznane in zdravniško priporočeno

Dr. FLESCH-ovo izvorno SKABOFORM-MAZILO.

Ne maže, ne barva, brez doha. Dobliva se v vseh lekarnah.

Glavna zaloga za Ljubljano in okolice

Rihar Šušnik »pri zlatem jelenu« IV., Mariljin trg.

FRANC SWATY, Maribor

tovarna umetnih brusilnih kamnov in kamnov za brušenje britev.

Tovarna ustanovljena leta 1879.

priporoča za razprodajo svoje prvovrstne izdel- ke, kakor: Alumin, Diamond, Swatyn brusilni kamen za brite in kirurške instrumente, ka- teri prekaša najboljše belgijske brusilne kamne. Dalje bruse za orodje znamke »Rapid« v vseh trdotah, bruse za kose, Carborundum Elektrit, najboljši brusilni kamen sedanjosti, ter vsako množino Ia ploščic za brušenje žag iz zajamče- no pristnega šmirglja in Rogaškega naravnega kamna v vseh velikostih.

Cenik zastoj in brezplačno.

JUGOSLOVANSKI KREDITNI ZAVOD r. z. z o. z.

V Ljubljani, Mariljin Trg 8, Wolfova ulica 1.

Poštni čekovni račun št. 11.323. — Brzojavni naslov: Jugoslovanski kredit, Ljubljana. — Telefon št. 54.

sprejema

hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje po

4%

čistih brez odbitka. Izvenljubljanski vlagatelji dobe poštne položnice.

Inkaso faktur in trgovske informacije.

Izdaja čke, nakaznice in akreditivne na vsa tu- in inozemska mesta. — Daje posojila na vknjižbo- poroštvo, vrednostne papirje in na blago ležeče v javnih skladiščih.

Trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji. — Zavod je neposredno pod državnim nadzorstvom.

Jadransko hotelsko in kupališno dioničarsko društvo

Sušak-Reka, Zoonimirova ulica 102

Lastnik sledečih hotelov in sanatorijev:

Hotel-Pension „SPERANZA“ „IMPERIAL“ Opatija.

Sanatorij in veliko morsko kopališče „THERAPIA“ Crikvenica.

Palace-Hotel „MIRAMARE“ Crikvenica Telefon Interurb. 11.

Hotel-Pension in morsko kopališče „JADRAN“ Sušak-Reka Telefon Interurb. 2-14

Vsi hoteli in sanatoriji so najmoder- nejše in v vsem komfortom urejeni. — Održba izvršena. — Ovirjeni skozi celo leto. — Vse naročbe prejema in daje posredni za Crikvenico: uprava hotela „MIRAMARE“ - Crikvenica; za Novi: uprava hotela „SAN-MARINO“ - Novi; za Sušak: SREDISNI URED DRUŠTVA „SUŠAK-REKA“.

Hotel-Pension „SAN-MARINO“ Novi Vinodolski Telefon Interurb. 5.

Hotel-Pension in morsko kopališče „JADRAN“ Bakar.

Naslov za brzojave: Jadransko društvo Sušak-Reka. Interurban telefon št. 9-8-9.

Hotel-Pension in ve- liko morsko kopališče „LISANJ“ Novi Vinodolski.

Spedicijski oddelek.

Prevažanje vsakovrstnega blaga na Maribor- skem trgu, Spedicijska vseh vrst, zacinjanja, prevozi z nabiralnimi vozovi na vse strani, selitve s patentiranimi vozovi, vskladiščenje raznega blaga in pohištva.

Največje domače podjetje v Jugoslaviji

„BALKAN“

Trgovska, Spedicijska in komisijska del. d. MARIBOR.

Pisarna Reiserjeva ulica št. 1. — Telefon interurban št. 375.

Redne zveze z največjimi tu- in inozemskimi trgovskimi.

Blagovni oddelek.

Prodaja vsakovrstnega kolonijalnega blaga na debelo, import ter eksport, prekmorsko kupčije.

Komisija.

Prevzame se vseh vrst blago v prodajo.